

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ 2017

I. Δραστηριότητες Δ4 Δ/νσεως Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κατά το 2017

Ο τομέας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Α.Δ.) διαδραμάτισε σε παγκόσμιο επίπεδο και κατά το προηγούμενο έτος (2017) ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο, τόσο λόγω της άμεσης διασύνδεσής τους με τρέχοντα πολιτικά ζητήματα και τις εξελισσόμενες κρίσεις διεθνώς, όσο και λόγω του ενδιαφέροντος ολόενα και περισσότερων κρατών να συμπεριλάβουν τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην εθνική και εξωτερική τους πολιτική.

Η Δ4 Διεύθυνση του Υπουργείου Εξωτερικών παρακολουθεί όργανα του ΟΗΕ που καλύπτουν τόσο τις γενικές, όσο και τις ειδικές εκφάνσεις των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, όπως την Τρίτη Επιτροπή της Γενικής Συνέλευσης και το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών. Επίσης, παρακολουθεί το έργο των Επιτροπών Επιτήρησης (*treatybodies*) που συνιστώνται από τα Διεθνή Σύμφωνα αφενός για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, αφετέρου για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα, καθώς και από τις λοιπές Διεθνείς Συμβάσεις, στις οποίες η Ελλάδα είναι συμβαλλόμενο μέρος: για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων (*CERD*), τα Δικαιώματα των Γυναικών (*CEDAW*), τα Δικαιώματα του Παιδιού (*CRC*), τις Αναγκαστικές Εξαφανίσεις (*CED*), τη Διεθνή Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων (*CAT*) και τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες (*CRPD*).

Στο σύνολο των θεμάτων των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που απασχολούν τα οικεία όργανα των Ηνωμένων Εθνών, το Υπουργείο Εξωτερικών έχει συντονιστικό ρόλο μεταξύ των συναρμοδίων Υπουργείων και φορέων.

Κατά το 2017, η Διεύθυνση ασχολήθηκε με:

1. Παρακολούθηση των εργασιών: Α) του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΣΑΔ) και Β) της Τρίτης Επιτροπής της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών:

A) Παρακολούθηση του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΣΑΔ):

(Σημείωση: Τα κ-μ του ΣΑΔ είναι 47, από τα οποία 8 είναι κ-μ της ΕΕ: Βέλγιο, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Κροατία, Ουγγαρία, Σλοβακία, Σλοβενία)

Το Συμβούλιο, κατά το έτος 2017, πραγματοποίησε τρεις τακτικές (34^η, 35^η και 36^η) Συνόδους και μία έκτακτη (27^η), στις οποίες η Ελλάδα συμμετέσχε ενεργά. Ειδικότερα:

- **Τακτικές Σύνοδοι:**

- i. **34^η Τακτική Σύνοδος ΣΑΔ (27/02 – 24/03/2017):**

Η Σύνοδος ξεκίνησε με το Τμήμα Υψηλού Επιπέδου (*HighLevelSegment*), την εβδομάδα 27/02-01/03/2017, στο οποίο τη χώρα μας εκπροσώπησε ο Υφυπουργός κ. Αμανατίδης. Στην ομιλία του ο κ. ΥΦΥΠΕΞ προέβαλε τη στρατηγική πολιτική της χώρας μας στην προσπάθεια

προστασίας και προάσπισης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΑΔ), τονίζοντας ότι ο σεβασμός της καθολικότητας, του αδιαίρετου και της αλληλεξάρτησης των ΑΔ προάγει τη δικαιοσύνη, την ειρήνη και την ασφάλεια και την ανάπτυξη. Συμμετέσχε επίσης, σε συζήτηση πάνελ με θέμα “Mainstreaming Human Rights”, ενώ παράλληλα είχε σειρά διμερών συναντήσεων. Συνολικά, η Σύνοδος κατέληξε σε 41 Ψηφίσματα και μία Προεδρική Δήλωση για την κατάσταση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Αϊτή, καθώς και σε σειρά Κοινών Δηλώσεων, στις εργασίες για την εκπόνηση των οποίων συμμετέσχε και η Ελλάδα, με τη συνεργασία της Δ4 Διεύθυνσης και των συναρμοδίων Πολιτικών Διευθύνσεων του Υπουργείου Εξωτερικών.

Επιπλέον, στο πλαίσιο εργασιών της ανωτέρω Συνόδου η Ελλάδα συμμετέσχε ενεργά σε *coregroup* για την κατάρτιση Ψηφίσματος για το **Δικαίωμα στην Εργασία**, που υιοθετήθηκε με *consensus*.

Δηλωτική της ενεργής ελληνικής παρουσίας στη συγκεκριμένη Σύνοδο ΣΑΔ υπήρξε και η συμμετοχή της χώρας μας ως **συνδιοργανώτριας** σε δύο **παράλληλες εκδηλώσεις** αναφορικά με **α)** την προστασία των χριστιανικών πληθυσμών και **β)** τα ΑΔ των πασχόντων από θαλασσαιμία.

- Υιοθετηθέντα Ψηφίσματα:

Σημειώνονται τα σημαντικότερα, που αφορούν:

Ελευθερία Θρησκείας & Πίστης, Δικαιώματα του Παιδιού, Ανανέωση εντολής Ανεξάρτητου Εμπειρογνώμονα για τα θέματα των Μειονοτήτων, Επαρκής στέγαση ως παράγων αξιοπρεπών συνθηκών διαβίωσης και συναφούς προστασίας του σχετικού δικαιώματος της μη διάκρισης, Ανανέωση εντολής Ειδικού Εισηγητή για τα Βασανιστήρια, Δικαίωμα στην Εργασία, ΑΔ & Περιβάλλον, Ανανέωση εντολής Ανεξάρτητου Εμπειρογνώμονα για το εξωτερικό χρέος, Προώθηση απόλαυσης των πολιτιστικών δικαιωμάτων και του σεβασμού για την πολιτισμική πολυμορφία, Ανανέωση της θητείας του Ειδικού Εισηγητή για την προστασία των Υπερασπιστών των ΑΔ, Ανανέωση της θητείας του Ειδικού Εισηγητή για την ελευθερία της έκφρασης, Δικαίωμα στην ιδιωτικότητα στην ψηφιακή εποχή, Καταγραφή των Γεννήσεων, Ανανέωση εντολής Ειδικού Εισηγητή για τα Δικαιώματα των Μεταναστών, Σχέδιο *Omnibus* Ψηφίσματος για τα Οικονομικά, Κοινωνικά & Πολιτιστικά Δικαιώματα, Ανανέωση εντολής Ειδικού Εισηγητή για τα ΑΔ στη Μυανμάρ/Βιρμανία, Ανανέωση εντολής Ειδικού Εισηγητή για τα ΑΔ στη Βόρεια Κορέα, Ανανέωση εντολής Επιτροπής ΑΔ για το Νότιο Σουδάν, Τεχνική Βοήθεια και ενίσχυση δυνατοτήτων στον τομέα των ΑΔ στο Μαλί, ΑΔ στις περιοχές της Νότιας Οσσετίας, Γεωργία και Αμπχαζίας, Γεωργία, Δημοκρατία & Κράτος Δικαίου, Περιφερειακοί Διακανονισμοί.

ii. **35^η Τακτική Σύνοδος ΣΑΔ (06 – 23/06/2017):**

Η Ελλάδα δραστηριοποιήθηκε ενεργά στην εν λόγω Τακτική Σύνοδο, προβαίνοντας σε **20 παρεμβάσεις**, επί μεγάλου εύρους θεματικών και συμμετείχε στις διαπραγματεύσεις των περισσότερων από τα 32 υιοθετηθέντων Ψηφισμάτων. Ενεργή επίσης ήταν η παρουσία της σε διαπραγματεύσεις δηλώσεων της ΕΕ και γενικότερα σε θέματα ελληνικού ενδιαφέροντος. Η χώρα μας μαζί με μια ομάδα χωρών (*coregroup* -Ελ Σαλβαδόρ, Πορτογαλία, Γαλλία, Μολδαβία, Αίγυπτο, Μαρόκο, Ιταλία κ.ά) προωθεί ψήφισμα για τη **Νεολαία και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα**.

Η χώρα μας παρενέβη, επίσης, σε πλείστους άλλους Διαδραστικούς Διαλόγους με Εντολοδόχους των Ηνωμένων Εθνών, όπως για παράδειγμα: **α)** με τον Ανεξάρτητο Εμπειρογνώμονα για την Προστασία ενάντια στη βία και τις διακρίσεις βάσει του Γενετήσιου Προσανατολισμού και της Ταυτότητας Φύλου, τονίζοντας τις εθνικές νομοθετικές πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση σχετικών διακρίσεων και **β)** με την Ειδική Εισηγήτρια για το δικαίωμα στην εκπαίδευση, αναφέροντας ότι: καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια, ώστε όλα τα παιδιά εντός της επικράτειάς της να έχουν πρόσβαση σε ποιοτική δωρεάν παιδεία, εξασφαλίζει ειδική μέριμνα για τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, και ότι έχει προχωρήσει στην κατάρτιση Εκτάκτου Σχεδίου Δράσης για την εκπαίδευση παιδιών προσφύγων και μεταναστών.

- Υιοθετηθέντα Ψηφίσματα:

Συγκρατούνται κυρίως αυτά που αφορούν στα εξής θέματα:

Τεχνική Βοήθεια σε Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό και λογοδοσία ως προς γεγονότα σε περιοχές Kasai, Λευκορωσία, Ουκρανία, ΑΔ στη Συρία, Δικαίωμα όλων στην απόλαυση του υψηλότερου δυνατού επιπέδου σωματικής και ψυχικής υγείας κατά την εφαρμογή της Αναπτυξιακής Ατζέντας 2030, Ανανέωση εντολής Ειδικής Εισηγήτριας για εξωδικαστικές, συνοπτικές ή αυθαίρετες εκτελέσεις, ΑΔ και Ακραία Φτώχεια, Δικαίωμα στην Παιδεία, Ανανέωση θητείας του Ειδικού Εισηγητή για την Εμπορία Ανθρώπων ιδίως γυναικών και παιδιών, Βία κατά των Γυναικών, Υλοποίηση της ισότιμης απόλαυσης του δικαιώματος στην εκπαίδευση από κάθε κορίτσι, Εορτασμός της 70^{ης} Επετείου από την Οικουμενική Διακήρυξη των ΑΔ και της 25^{ης} Επετείου από τη Διακήρυξη της Βιέννης και το συναφές πρόγραμμα δράσης της, Συνεισφορά των Κοινοβουλίων στις εργασίες του ΣΑΔ και την Οικουμενική Περιοδική Αξιολόγηση, Ανανέωση εντολής Ειδικής Εισηγήτριας για τα Άτομα με Αναπηρίες, Ανανέωση της εντολής του Ειδικού Εισηγητή για την ανεξαρτησία των δικηγόρων και δικαστών, Ανεξαρτησία και αμεροληψία του δικαστικού σώματος και την ανεξαρτησία των δικηγόρων, Αρνητική επίπτωση διαφθοράς στην απόλαυση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Ψήφισμα για τη Νεολαία & τα ΑΔ, Παιδικοί, πρώιμοι και αναγκαστικοί γάμοι στο ανθρωπιστικό πλαίσιο, Διακρίσεις κατά των Γυναικών, Επιχειρήσεις & τα ΑΔ, Απόφαση για διοργάνωση πάνελ για τα ΑΔ των εσωτερικά εκτοπισμένων για τον εορτασμό της 20^{ης} Επετείου Κατευθυντηρίων Αρχών για Εσωτερικά Εκτοπισμένους

iii. 36^η Τακτική Σύνοδος ΣΑΔ (11 – 29/09/2017):

Κατ' αυτή τη Σύνοδο, η Ελλάδα συμμετέσχε ενεργά, προβαίνοντας σε 14 εθνικές παρεμβάσεις επί ποικίλων θεματικών, συμμετέσχε εποικοδομητικά στις διαπραγματεύσεις λοιπών Ψηφισμάτων του ΣΑΔ και προώθησε Κοινή Δήλωση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και τα Ναρκωτικά. Στο περιθώριο της Συνόδου αυτής, η Ελλάδα υποστήριξε και εκδήλωση του Ερευνητικού Ινστιτούτου των Ηνωμένων Εθνών για την Κοινωνική Ανάπτυξη (*UNRSID*) με θέμα «*Overcomingrefugeeandmigrantprecarity: whatroleforsocialandsolidarityeconomy?*».

- Υιοθετηθέντα Ψηφίσματα:

Συγκρατούνται ιδίως τα αφορώντα σε:

Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Απονομή της Δικαιοσύνης, Παγκόσμιο Πρόγραμμα στην Εκπαίδευση των ΑΔ, Κατάσταση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Μπουρούντι,

Διανοητική Υγεία και Ανθρώπινα Δικαιώματα, Ανανέωση της Εντολής του Ειδικού Εισηγητή για την προώθηση της αλήθειας, της δικαιοσύνης, των επανορθώσεων και των εγγυήσεων μη επανάληψης, Παράταση της Εντολής της Αποστολής Έρευνας σε Μυανμάρ, Συνεργασία ΗΕ, εκπροσώπων τους και μηχανισμών τους στον τομέα των ΑΔ, Θανατική Ποινή, Προώθηση της διεθνούς συνεργασίας για την υποστήριξη εθνικών μηχανισμών παρακολούθησης των επιδόσεων επί των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, περιλαμβάνοντας συνεισφορά στην εφαρμογή της Ατζέντας 2030, Ενίσχυση της τεχνικής συνεργασίας και την ανάπτυξη ικανοτήτων στον τομέα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Αναγκαστικές ή Ακούσιες Εξαφανίσεις, Τεχνική Υποστήριξη και «οικοδόμηση ικανοτήτων» στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, Τεχνική Βοήθεια στον τομέα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στη Σομαλία, Ανανέωση της θητείας για τρία χρόνια της Ομάδας Εργασίας Εμπειρογνομόνων για Άτομα Αφρικανικής Καταγωγής, Ανθρώπινα Δικαιώματα στη Συρία, Τεχνική Συνεργασία και Ανάπτυξη Ικανοτήτων στον τομέα των ΑΔ στην Υεμένη (πρωτοβουλίας αραβικής ομάδας ύστερα από απόσυρση αντίστοιχης ενωσιακής πρωτοβουλίας), Απόφαση για παράταση της Εντολής της Αποστολής Έρευνας σε Μυανμάρ.

- **Έκτακτη Σύνοδος:**

27^η Έκτακτη Σύνοδος ΣΑΔ (05/12/2017):

Κεντρική θεματική της Συνόδου υπήρξε η προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της μουσουλμανικής μειονότητας *Rohingya*, καθώς και άλλων μειονοτήτων, στην επαρχία *Rakhine* στη Μυανμάρ. Συγκλήθηκε κατόπιν κοινού αιτήματος Σαουδικής Αραβίας και Μπαγκλαντές και με την υποστήριξη 74 χωρών, μεταξύ των οποίων όλων των κ-μ ΕΕ.

Κατά την εναρκτήρια ομιλία του ο Ύπατος Αρμοστής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, **κ. Zeid Ra'adal Hussein**, περιέγραψε τη δεινή κατάσταση στο πεδίο, καθώς επίσης και συγκλίνουσες καταγγελίες ενεργειών αποτρόπαιης βαναυσότητας εναντίον της κοινότητας *Rohingya*, που -κατ' εκείνον- δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο να αναχθούν σε περιστατικά εθνοκαθάρσεως και γενοκτονίας. Επιπλέον, πρότεινε στο ΣΑΔ να υποβάλει σύσταση προς τη Γενική Συνέλευση αναφορικά με τη δημιουργία ενός νέου, αμερόληπτου και ανεξάρτητου μηχανισμού, συμπληρωματικού της *FactFindingMission*, επιφορτισμένου να «συνδράμει στις ποινικές διώξεις των υπευθύνων».

Στη συνέχεια, το λόγο έλαβε και η **Ειδική Εισηγήτρια του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για τη Σεξουαλική Βία**, η οποία, με τη σειρά της, περιέγραψε τη ζοφερή εικόνα στην περιοχή και απηύθυνε έκκληση προς τα κράτη μέρη του ΟΗΕ να αποστείλουν αντιπροσωπεία ανεξάρτητων και αμερόληπτων δρώντων των ΗΕ.

Στο Διαδραστικό Διάλογο που ακολούθησε η χώρα μας εκφώνησε σχετική εθνική παρέμβαση. Η Σύνοδος ολοκληρώθηκε με την **Υιοθέτηση Ψηφίσματος**, το οποίο καταδικάζει τις κατάφωρες παραβιάσεις των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην περιοχή και απευθύνει έκκληση προς τον Ύπατο Αρμοστή να παράσχει προφορικές ενημερώσεις σε τρεις Συνόδους του Συμβουλίου, καθώς και σχετική, συνολική, γραπτή ενημέρωση. Το εν λόγω Ψήφισμα συγκυδεμονεύθηκε από το σύνολο των κ-μ ΕΕ.

Β) Παρακολούθηση Τρίτης Επιτροπής της 72^{ης} Συνόδου της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών:

Κατά το διάστημα 3 Οκτωβρίου έως και 22 Νοεμβρίου 2017, διεξήχθη η 72^η Γενική Συνέλευση ΗΕ, κατά την οποία υιοθετήθηκαν 63 Αποφάσεις, σχετικές με τα ΑΔ.

Κατά τη Γενική Συζήτηση για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (υπό το σημείο 72 της Ημερήσιας Διάταξης), η χώρα μας, κατά πάγια πρακτική των παρελθόντων ετών, εκφώνησε **εθνική παρέμβαση**, με την οποία προέβαλε την ελληνική πολιτική στον τομέα των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, καθώς επίσης ανέδειξε τις παραβιάσεις των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην Κύπρο μετά την τουρκική εισβολή και κατοχή.

Στη διάρκεια της 72^{ης} Συνόδου, η Ελλάδα υπέβαλε επιτυχώς την εθνική της πρωτοβουλία, την Απόφαση ΓΣΗΕ αναφορικά με την “**Ασφάλεια των Δημοσιογράφων και το Ζήτημα της Ατιμωρησίας**” (A/RES/72/175). Η Απόφαση επικαιροποιήθηκε επί τη βάση σχετικής έκθεσης του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, ούτως ώστε να αναδειχθεί το ζήτημα της έμφυλης διάστασης.

Κατά τη διάρκεια της Τρίτης Επιτροπής, υιοθετήθηκαν οι κάτωθι Αποφάσεις: Κατάσταση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στη Λαϊκή Δημοκρατία της Κορέας (ΛΔΚ), Κατάσταση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στη Μιανμάρ, Πολιτικές και προγράμματα για νεολαία, Ασφάλεια των Δημοσιογράφων και το Ζήτημα της Ατιμωρησίας (Ελληνική Πρωτοβουλία), Αποτελεσματική προώθηση Διακήρυξης Δικαιωμάτων Ατόμων που ανήκουν σε Εθνικές ή Εθνοτικές, Θρησκευτικές και Γλωσσικές Μειονότητες, Διεθνής Συνεργασία κατά Παγκοσμίου Προβλήματος Ναρκωτικών, Ελευθερία Θρησκείας ή Πίστης, Ανθρώπινο δικαίωμα σε ασφαλές και πόσιμο νερό και υγιεινή, Προστασία και Βοήθεια Εσωτερικά Εκτοπισμένων Ατόμων, Δικαίωμα Παλαιστινιακού Λαού στην Αυτοδιάθεση, Ενίσχυση Προγράμματος ΗΕ για Πρόληψη Εγκλήματος και Ποινική Δικαιοσύνη, Διεθνής Ημέρα Μνήμης και Τιμής στα Θύματα της Τρομοκρατίας, Συνεταιρισμοί Κοινωνικής Ανάπτυξης, Κέντρο Ηνωμένων Εθνών αναφορικά με Εκπαίδευση για Νοτιοδυτική Ασία και Αραβικό Κόσμο, Ρόλος Συνηγόρου Πολίτη, Διαμεσολαβητή και Εθνικών Θεσμών Προώθησης και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Προώθηση κοινωνικής ενσωμάτωσης μέσω κοινωνικής ένταξης, Δικαίωμα στην Τροφή, Εθνικά Ινστιτούτα για την Προώθηση και Προστασία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Σύμβαση για Δικαιώματα Ανθρώπων με Αναπηρία και πρόσθετο Προαιρετικό Πρωτόκολλο, Υπερασπιστές Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών κατά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, Βελτίωση της κατάστασης των γυναικών στις αγροτικές περιοχές, Βασανιστήρια και άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, Ενδυνάμωση ρόλου Ηνωμένων Εθνών στην ενίσχυση περιοδικών και γνήσιων εκλογών και στην προώθηση του εκδημοκρατισμού, Γραφείο Υπατου Αρμοστή για τους Πρόσφυγες-*UNHCR* *Omnibus Resolution*.

2. Τελικό κείμενο Έκθεσης του Ειδικού Εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών για τα ΑΔ των μεταναστών, κ. François Crépeau:

Κατά το 2016, και συγκεκριμένα κατά το χρονικό διάστημα 12-16/5/2016, επισκέφθηκε τη χώρα μας ο εν λόγω Ειδικός Εισηγητής, στο πλαίσιο της εντολής του (σημειωτέον ότι η Ελλάδα διατηρεί ανοικτή πρόσκληση – *standing invitation* – προς όλους τους Εντολοδόχους των Ειδικών Διαδικασιών του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων).

Κατά την παραμονή του στη χώρα μας, ο κ. *Crépeau* συναντήθηκε με εκπροσώπους της πολιτικής ηγεσίας και ανώτερα/ανώτατα υπηρεσιακά στελέχη διαφόρων Υπουργείων και Φορέων, ενώ πραγματοποίησε και επισκέψεις σε κέντρα φιλοξενίας ανά την Ελλάδα.

Μετά το πέρας της επίσκεψής του, ο κ. *Crépeau* συνέταξε έκθεση, που συγκέντρωνε παρατηρήσεις και προτάσεις του προς την ελληνική πλευρά, αφού προτάθηκαν και ενσωματώθηκαν πλείονες τροποποιήσεις από πλευράς της χώρας μας. Η Έκθεση παρουσιάστηκε, κατά την 35^η Τακτική Σύνοδο του ΣΑΔ **(06 – 23/06/2017)**. Στο Διαδραστικό Διάλογο που ακολούθησε, η χώρα μας συμμετέσχε, εκφωνώντας εθνική παρέμβαση, με την οποία αφενός αναγνωρίστηκε η χρησιμότητα της Έκθεσης, αφετέρου τονίσθηκαν για μια ακόμα φορά η ήδη επιβαρυνόμενη κατάσταση στα σημεία εισόδου προσφύγων και μεταναστών, καθώς και οι προσπάθειες των εθνικών φορέων να την αντιμετωπίσουν.

3. Κατάρτιση του Βασικού Κειμένου Πληροφοριών:

Ακολουθώντας τα διαλαμβανόμενα στην Απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών A/RES/68/268 με θέμα «Ενίσχυση και βελτίωση της αποτελεσματικής λειτουργίας του συστήματος ελέγχου των Συμβάσεων Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων» (“*Strengthening and enhancing the effective functioning of the human rights treaty body system*”), η Δ4 Διεύθυνση, από κοινού με την Ειδική Νομική, Υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών η οποία συνέταξε την Έκθεση, συντόνισε τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων για την κατάρτιση του Βασικού Κειμένου Πληροφοριών (*Core Document*), το οποίο αποτελεί το πρώτο μέρος κάθε αρχικής και επόμενης περιοδικής έκθεσης, που πρέπει να υποβάλει η χώρα μας σε όλες τις Επιτροπές Ελέγχου των Διεθνών Συμβάσεων Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, τις οποίες έχει υπογράψει και κυρώσει.

Το τελικό κείμενο εστάλη και στην Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, κατά νόμο (άρθ.1§6 στοιχ. ε' ν. 2667/1998, Φ.Ε.Κ. Α' 281).

4. Υποβολή της 7^{ης} Περιοδικής Έκθεσης της χώρας υπό τη Διεθνή Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων:

Κατά το προηγούμενο έτος, η Δ4 Διεύθυνση, από κοινού με την Ειδική Νομική Υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών η οποία συνέταξε την Έκθεση, συντόνισε τη συλλογή πληροφοριών από λοιπά Υπουργεία και Φορείς αναφορικά με τα πάσης φύσεως μέτρα (νομοθετικά, δικαστικά, διοικητικά κ.λπ.) που έχουν ληφθεί για την καλύτερη δυνατή εφαρμογή της Διεθνούς Συμβάσεως κατά των Βασανιστηρίων, προκειμένου να καταρτισθεί η 7^η Περιοδική Έκθεση της χώρας. Ας σημειωθεί ότι η υποβολή της Έκθεσης αποτελεί συμβατική υποχρέωση της Ελλάδας, ως συμβαλλόμενου μέρους της Διεθνούς Συμβάσεως.

Το τελικό κείμενο απεστάλη στην Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, η οποία, κατά νόμο (άρθ.1§6 στοιχ. ε' ν. 2667/1998, Φ.Ε.Κ. Α' 281), εκφέρει παρατηρήσεις, οι οποίες λαμβάνονται υπόψη πριν την τελική υποβολή του κειμένου στη Γραμματεία της οικείας Επιτροπής.

II. Υποψηφιότητες Ελλάδας

Η Δ1 Διεύθυνση, κατά τη διάρκεια του 2017, συνέχισε τον συντονισμό της παρουσίας της χώρας μας στο σύστημα των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και την προώθηση των ελληνικών υποψηφιοτήτων στα εντεταλμένα για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όργανα του ΟΗΕ. Η υποβολή και υποστήριξη συναφών ελληνικών υποψηφιοτήτων υπογραμμίζει το έντονο ενδιαφέρον και την ευαισθησία της χώρας μας σε θέματα προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνεται η έναρξη, το 2017, της νέας θητείας του καθηγητή Σ. Περράκη, ως μέλους στην Διεθνή Ανθρωπιστική Διερευνητική Επιτροπή (International Humanitarian Fact-Finding Commission - IHFFC), για την περίοδο 2017-2022, μετά την επανεκλογή στην εν λόγω Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2016. Σημειώνεται, επίσης, η υποβληθείσα εκ νέου, εντός του 2017, υποψηφιότητα της Καθηγήτριας κας Φωτεινής Παζαρτζή, για επανεκλογή στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (Human Rights Committee), για την περίοδο 2019-2022.

III. Εξελίξεις στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης

ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Το Συμβούλιο της Ευρώπης (ΣτΕ) αποτελεί τον κορυφαίο ευρωπαϊκό οργανισμό με αποστολή την **επεξεργασία και υιοθέτηση κανόνων και προτύπων και την παρακολούθηση τήρησής των, επί τη βάση κοινών αξιών Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Δημοκρατίας και Κράτους Δικαίου**. Κορυφαίο νομικό κείμενο όπου εδράζονται αυτές οι αξίες αποτελεί η **Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου – ΕΣΔΑ**, την οποία συνυπογράφουν τα 47 κράτη-μέλη, μεταξύ των οποίων τα 28 κ-μ της ΕΕ. Το **Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ)** επιβλέπει την **εφαρμογή των προνοιών της ΕΣΔΑ** στα κράτη-μέλη του ΣτΕ. Παράλληλα το ΣτΕ διαθέτει ποικίλους **μηχανισμούς προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΑΔ)**, όπως η **Επιτροπή Υπουργών (ΕΥ)**, ο **Επίτροπος Α.Δ.**, η **Επιτροπή Βενετίας**, η **CPT**, η **ECRI**, η **διαδικτυακή Πλατφόρμα περί ασφάλειας δημοσιογράφων και προστασίας δημοσιογραφίας** και η **Επιτροπή Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη**.

Κατά το έτος **2017** σημειώθηκαν **οι εξής εξελίξεις** στο πεδίο της προστασίας των Α.Δ:

A. ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣτΕ

Στις **25 Ιανουαρίου 2017**, η **Ελλάδα επικύρωσε την Σύμβαση για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο (Budapest Convention on Cybercrime - CET 185)**.

Στις **26 Ιανουαρίου 2017**, ο **Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κύριος Guido Raimondi**, μιλώντας στην ετήσια συνέντευξη Τύπου του Δικαστηρίου, αξιολογώντας το έτος 2016, έδωσε τον ετήσιο πίνακα των παραβιάσεων ανά χώρα, ο οποίος και δείχνει τα κράτη με το μεγαλύτερο αριθμό αποφάσεων εναντίον τους, με τουλάχιστον μία παραβίαση της Ευρωπαϊκής

Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Σε αυτά τα κράτη, η Ελλάδα βρισκόταν στην 5^η θέση με 45 καταδικαστικές αποφάσεις.

Στις 30 Ιανουαρίου 2017 ο Επίτροπος Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων κύριος Nils Muižnieks, σε δήλωση του εξέφρασε την λύπη του για το κλείσιμο των εφημερίδων *Τα Νέα* και *Το Βήμα*, σχολιάζοντας πως η κατάσταση αυτή βλάπτει σοβαρά τον πλουραλισμό των ΜΜΕ και μειώνει την ποικιλομορφία των πηγών πληροφόρησης. Ο Επίτροπος κάλεσε την ελληνική κυβέρνηση να προστατεύσει καλύτερα την πολυφωνία των ΜΜΕ και την ελευθερία τους, διασφαλίζοντας παράλληλα τη θέσπιση νόμων και κανονισμών.

Στις 3 Μαρτίου 2017 η Ελλάδα υπέγραψε τα Πρωτόκολλα 15 και 16 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Το Πρωτόκολλο 15 αφορά την εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας, ενώ το Πρωτόκολλο 16 παρέχει στα Ανώτατα Δικαστήρια των υψηλών συμβαλλόμενων μερών τη δυνατότητα να υποβάλλουν στο ΕΔΔΑ αιτήματα γνωμοδοτήσεων σε θέματα αρχών, σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των δικαιωμάτων και ελευθεριών που περιλαμβάνει η Σύμβαση ή τα πρωτόκολλα, στο πλαίσιο υπόθεσης που εκκρεμεί ενώπιόν τους.

Στις 15 Μαρτίου 2017, εκδόθηκαν στην Αθήνα, τα πρώτα Ευρωπαϊκά Διαβατήρια Προσόντων για Πρόσφυγες. Το πιστοποιητικό αυτό θα βοηθήσει τους πρόσφυγες που έπρεπε να εγκαταλείψουν τις χώρες τους, να συνεχίσουν τις σπουδές τους ή να εργαστούν. Συνολικά 71 υποψήφιοι έλαβαν το εν λόγω πιστοποιητικό το έτος 2017.

Στις 28 Μαρτίου 2017, η Περιφερειάρχης Αττικής κυρία Ρένα Δούρου, έλαβε εύσημα καλής πρακτικής από το Κογκρέσο του Συμβουλίου της Ευρώπης, στο ζήτημα της διαχείρισης της προσφυγικής κρίσης, με τη λειτουργία του Κέντρου Logistics. Το Κέντρο χαρακτηρίστηκε ως Καλή Ευρωπαϊκή Πρακτική, ενώ έγινε σαφής αναφορά στην εμπειρία της Αττικής και στη λειτουργία του Κέντρου Συλλογής και Διανομής Ειδών Πρώτης Ανάγκης για τους πρόσφυγες/μετανάστες.

Στις 26 Απριλίου 2017, η Πρόεδρος του Κογκρέσου του Συμβουλίου της Ευρώπης κυρία Gudrun Mosler-Törnström, συναντήθηκε στο Στρασβούργο με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Προκόπη Παυλόπουλο, όπου και υπενθύμισε τη σημασία του ρόλου των τοπικών και περιφερειακών αρχών ενόψει των δυσκολιών που αντιμετωπίζει σήμερα η Ελλάδα, τονίζοντας «τον ουσιώδη ρόλο των πόλεων και των περιοχών στην υποδοχή και την ένταξη των προσφύγων, παρά τα ανεπαρκή μέσα που έχουν στη διάθεσή τους».

Την 1^η Μαΐου 2017, τέθηκε σε ισχύ για την Ελλάδα η Σύμβαση για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο (Budapest Convention on Cybercrime - CET 185).

Στις 4 Μαΐου 2017, ο Επίτροπος Nils Muižnieks, απέστειλε γράμμα στην Ελληνική κυβέρνηση εκφράζοντας ανησυχία για νέες αναφορές κακομεταχείρισης από Έλληνες αστυνομικούς, που καταδεικνύουν το μακροχρόνιο

και συστηματικό πρόβλημα της υπερβολικής χρήσης βίας στην επιβολή του νόμου, το οποίο απαιτεί αποφασιστική και συστηματική δράση της Ελλάδας. Ο Επίτροπος ζητεί και την έγκριση προληπτικών μέτρων, όπως η συστηματική, αρχική και συνεχής εκπαίδευση όλων των εμπλεκομένων.

Στις **19 Μαΐου 2017**, η Ελλάδα υπέγραψε την Σύμβαση του ΣτΕ, για τα αδικήματα που σχετίζονται με τα πολιτιστικά αγαθά, γνωστή ως Σύμβαση της Λευκωσίας, παρουσία του Γενικού Γραμματέα του ΣτΕ κύριου ThorbjørnJagland, στο πλαίσιο των εργασιών της 127ης Συνόδου της Επιτροπής Υπουργών του διεθνούς οργανισμού, η οποία πραγματοποιήθηκε στην Λευκωσία.

Στις **25 Μαΐου 2017**, η Πρόεδρος του Κογκρέσου κύρια GudrunMosler-Törnström, συναντήθηκε στην Αθήνα με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Προκόπη Παυλόπουλο, όπου έγινε μια ευρεία ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την κατάσταση των προσφύγων στην Ελλάδα και τον ρόλο των τοπικών αρχών και ιδιαίτερα των νησιωτικών δήμων που αναλαμβάνουν μεγάλο μέρος της ευθύνης για την υποδοχή των προσφυγικών ροών. Η Πρόεδρος του Κογκρέσου συμμετείχε στη Διεθνή Διάσκεψη: «Ανθρώπινη Αξιοπρέπεια σε περιόδους συγκρούσεων και κρίσεων. Ανθρώπινα Δικαιώματα και Ανθρωπιστικό Δίκαιο σε σταυροδρόμι», που πραγματοποιήθηκε στις **26-27 Μαΐου 2017** στο Ναύπλιο.

Την **1^η Ιουνίου 2017**, ο Υπουργός Δικαιοσύνης κύριος Σταύρος Κοντονής επισκέφθηκε το Συμβούλιο της Ευρώπης και πραγματοποίησε συνομιλίες με τον Γενικό Γραμματέα κύριο ThorbjørnJagland και τους εκπροσώπους της Γενικής Διεύθυνσης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Κράτους Δικαίου. Ο κ. Κοντονής περιέγραψε τις προτεραιότητές του για τις συνεχιζόμενες μεταρρυθμίσεις στο Ελληνικό δικαστικό σύστημα και μια σειρά μέτρων που σχεδιάζει η Ελλάδα για την υποδομή των σωφρονιστικών ιδρυμάτων. Στον τομέα της ενσωμάτωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εκπαίδευση των Ελλήνων δικαστών και εισαγγελέων, ο Υπουργός πρότεινε τη συμμετοχή της Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για τους Νομικούς Επαγγελματίες - «HELP».

Στις **23 Ιουνίου 2017** επικυρώθηκε η Σύμβαση της Βαρσοβίας της 16ης Μαΐου 2005 του ΣτΕ για τη νομιμοποίηση, ανίχνευση, κατάσχεση και δήμευση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Από τις **30 Αυγούστου έως 2 Σεπτεμβρίου 2017**, η Πρόεδρος της Επιτροπής Τρεχουσών Υποθέσεων του Κογκρέσου του ΣτΕ, κυρία GabrieleNeff, πραγματοποίησε επίσκεψη στην Αθήνα, μετά από πρόσκληση του Ελληνικού Κοινοβουλίου και της Περιφερειάρχη Αττικής. Παρουσία της υπεγράφη, στις 31 Αυγούστου 2017, από την Περιφέρεια Αττικής και το Δήμο Νίκαιας-Ρέντη το Σύμφωνο των Πόλεων και των Περιφερειών για την πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης κατά παιδιών. Το Σύμφωνο είναι ένα εργαλείο που αναπτύχθηκε από το Κογκρέσο και παρέχει έναν κατάλογο πρακτικών δράσεων και πολιτικών που

πρέπει να εφαρμοστούν προκειμένου να δημιουργηθούν φιλικές προς τα παιδιά υπηρεσίες, για την προστασία και αποφυγή έκθεσής τους σε σεξουαλική βία.

Στις **31 Αυγούστου 2017**, ο **Επίτροπος Nils Muižnieks**, σε σχόλια που έκανε σχετικά με την Ομοφοβία στην Ευρώπη, έκανε αναφορά στην Ελλάδα, καλώντας τις αρχές να λάβουν γρήγορα μέτρα εναντίον της αύξησης των ομοφυλοφιλικών εγκλημάτων μίσους, επισημαίνοντας με ανησυχία ότι ορισμένα περιστατικά αφορούσαν ακόμα και όργανα επιβολής του νόμου.

Στις **13 Σεπτεμβρίου 2017** συζητήθηκε στην τακτική σύνοδο Επιτροπής Υπουργών ΣτΕ η Έκθεση Δραστηριοτήτων Επιτρόπου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου κ. Muiznieks για το δεύτερο τρίμηνο του 2017. Αναφορικά με θέματα ελληνικού ενδιαφέροντος που καταγράφει η εν λόγω Έκθεση, συγκρατήθηκε η δήλωση του Επιτρόπου σχετικά με πληροφορίες για ομαδικές επαναπροωθήσεις Τούρκων αιτούντων άσυλο αλλά και το θέμα της κακομεταχείρισης από μέλη της Ελληνικής Αστυνομίας.

Στις **26 Σεπτεμβρίου 2017**, η **Επιτροπή του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (CPT)**, δημοσίευσε την Έκθεση σχετικά με τις επισκέψεις της στην Ελλάδα τον Απρίλιο και τον Ιούλιο του 2016, με σχόλια της ελληνικής πλευράς. Στην Έκθεση εκφράζονται ανησυχίες για την κατάσταση στα «hotspots» των νησιών του Αιγαίου, ενδείναι ιδιαίτερα επικριτική για την συνεχιζόμενη κράτηση των ασυνόδευτων παιδιών σε κακές συνθήκες διαβίωσης και με ανεπαρκή φροντίδα.

Στις **29 Σεπτεμβρίου 2017** πραγματοποιήθηκε στο Υπουργείο Εξωτερικών **διάσκεψη υψηλού επιπέδου** για την εναρμόνιση της νομολογίας και της δικαστικής πρακτικής, η οποία οργανώθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης σε συνεργασία με το Συμβούλιο της Επικράτειας.

Στις **16-18 Οκτωβρίου 2017** κατά την 77^η Σύνοδο της Ολομέλειας εγκρίθηκε από τη **GRECO Έκθεση Συμμόρφωσης για την Ελλάδα**. Η Έκθεση αξιολογεί τα μέτρα που έλαβαν οι ελληνικές αρχές για την εφαρμογή των συστάσεων που διατυπώθηκαν στην Έκθεση του Τέταρτου Κύκλου Αξιολόγησης. Με βάση τα ευρήματα, η Ελλάδα έχει εφαρμόσει ικανοποιητικά έξι από τις δεκαεννέα συστάσεις, ενώ η πρόβλεψη στον Κώδικα ενός μηχανισμού εποπτείας της συμμόρφωσης του βουλευτή με τους κανόνες είναι επίσης θετική. Από τις υπόλοιπες, επτά έχουν υλοποιηθεί εν μέρει και έξι δεν έχουν τεθεί σε εφαρμογή. Όσον αφορά τους δικαστές και τους εισαγγελείς απαιτείται πολύ πιο αποφασιστική δράση, κυρίως σε τομείς όπως η μέθοδος επιλογής των ανώτατων δικαστών και εισαγγελέων, οι δικονομικοί κανόνες που θα προσφέρουν περαιτέρω εγγυήσεις κατά των καθυστερήσεων στις δικαστικές διαδικασίες, η έκδοση ενός συνόλου σαφών προτύπων επαγγελματικής συμπεριφοράς και ακεραιότητας, η περιοδική υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη λειτουργία των δικαστηρίων και της εισαγγελικής υπηρεσίας και η περαιτέρω ανάπτυξη και

εφαρμογή της συνεχιζόμενης κατάρτισης δικαστών και εισαγγελέων σε θέματα ακεραιότητας. Αν και ορισμένες ανησυχίες της GRECO δεν έχουν αντιμετωπιστεί σε μεγάλο βαθμό, η Έκθεση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το χαμηλό επίπεδο συμμόρφωσης με τις συστάσεις δεν είναι "καθολικά μη ικανοποιητικό".

Στις **18 Οκτωβρίου 2017**, η ομάδα εμπειρογνομόνων του Συμβουλίου της Ευρώπης κατά της εμπορίας ανθρώπων (GRETA), στην πρώτη έκθεσή της για την Ελλάδα επαινέσε τα θετικά μέτρα που έλαβαν οι ελληνικές αρχές για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, ωστόσο επισημαίνονται και ορισμένες ελλείψεις. Η έκθεση της GRETA χαιρετίζει την υιοθέτηση νομοθεσίας κατά της εμπορίας ανθρώπων, τη δημιουργία συντονιστικών και εξειδικευμένων δομών, την παροχή κατάρτισης σε σχετικούς επαγγελματίες και δραστηριότητες ευαισθητοποίησης, ωστόσο υπογραμμίζει, την απουσία εθνικής στρατηγικής ή σχεδίου δράσης κατά της εμπορίας ανθρώπων, προτρέποντας τις ελληνικές αρχές να λάβουν περαιτέρω μέτρα για να βελτιώσουν τον εντοπισμό των θυμάτων εμπορίας για όλες τις μορφές εκμετάλλευσης. αναγνωρίζει σημαντικά βήματα προόδου στην Ελλάδα, κυρίως με τη βελτίωση της σχετικής νομοθεσίας και την εναρμόνισή της με τις διεθνείς συμβατικές υποχρεώσεις της χώρας αλλά και με τη θέσπιση του Γραφείου του Εθνικού Εισηγητή. Μεταξύ των αρνητικών παρατηρήσεων, συγκαταλέγεται η έλλειψη εθνικού Σχεδίου Δράσης εναντίον της διακίνησης ανθρώπων.

Στις **19 Οκτωβρίου 2017**, το Κέντρο Εμπειρογνομοσύνης του Συμβουλίου της Ευρώπης, ξεκίνησε την πρώτη φάση της δραστηριότητας ΡΕΒ, για την ενίσχυση της διαφάνειας και νομιμότητας της δημόσιας διοίκησης σε τοπικό επίπεδο στην Ελλάδα, με εκπρόσωπους από την Λάρισα και την Σκύρο, προκειμένου να εξοικειωθούν με τα εργαλεία του ΣτΕ για την ανάλυση των κινδύνων διαφθοράς σε συγκεκριμένες διοικητικές διαδικασίες που διεξάγονται από την τοπική αυτοδιοίκηση.

Στις **14 Νοεμβρίου 2017** η Ελλάδα συμμετείχε στην έκτακτη συνεδρίαση της Επιτροπής της Σύμβασης της Λισσαβόνας σχετικά με την αναγνώριση των ακαδημαϊκών προσόντων των προσφύγων ή των ατόμων που βρίσκονται σε παρόμοια κατάσταση με τους πρόσφυγες. Αν και δεν αποτελεί μέρος της εν λόγω Σύμβασης, η Ελλάδα συμμετείχε μάλλον ως «τιμώμενη χώρα», καθώς είναι πρωτοπόρος στο πιλοτικό πρόγραμμα του Συμβουλίου της Ευρώπης “EuropeanQualificationsPassportforRefugees”, το οποίο και παρουσίασε αποσπώντας τα εύσημα.

Στις **29 Νοεμβρίου 2017** συζητήθηκε στην τακτική σύνοδο Επιτροπής Υπουργών ΣοΕ η Έκθεση Δραστηριοτήτων Επιτρόπου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου κ. Muiznieks για το τρίτο τρίμηνο του 2017. Αναφορικά με θέματα ελληνικού ενδιαφέροντος υπάρχουν αναφορές στα «ενδημικά» προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα στην αντιμετώπιση του μεταναστευτικού, κυρίως στις κακές συνθήκες διαβίωσης στα κέντρα υποδοχής (hotspots) των νησιών, την μακρόχρονη κράτηση ασυνόδευτων ανηλίκων, την αστυνομική βία και την ανησυχητική προοπτική

διαχείμασης των 13.000 μεταναστών που βρίσκονται στα νησιά, δεδομένης της αύξησης των αφίξεων. Γίνεται, επίσης, γενική αναφορά σε περιπτώσεις νομικών διώξεων σε βάρος ακτιβιστών ΜΚΟ για διευκόλυνση μετακίνησης παράτυπων μεταναστών.

Στις **5-6 Δεκεμβρίου 2017** η **Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης, κα Στέλλα Κυριακίδη**, επισκέφθηκε την Ελλάδα. Κατά τις επαφές της με τις ελληνικές αρχές, αναγνώρισε τις προσπάθειες της χώρας μας για την αντιμετώπιση της μαζικής εισροής προσφύγων, μεταναστών και αιτούντων άσυλο, ενώ δεν παρέλειψε να αναφερθεί στις δύσκολες συνθήκες που επικρατούν στα νησιά, τονίζοντας την ανάγκη μεταφοράς περισσότερου κόσμου στην ελληνική ηπειρωτική χώρα και άμεσης δημιουργίας και εκτέλεσης ενός σχεδίου για τον χειμώνα. Η Πρόεδρος προέβη σε έκκληση αλληλεγγύης προς την Ευρώπη, ενώ για το ζήτημα των ασυνόδευτων επευφήμησε τις προσπάθειες που γίνονται στην ηπειρωτική ζώνη για τη δημιουργία νέων καταλυμάτων και την ενσωμάτωση των νεαρών αγοριών και κοριτσιών στην ελληνική κοινωνία. Τέλος, η Πρόεδρος Κυριακίδη συνέστησε πολιτική μηδενικής ανοχής σε υποθέσεις μίσους και ενθάρρυνε τις ελληνικές αρχές να συνεχίσουν στο ίδιο «μονοπάτι», αναπτύσσοντας παράλληλα συνεργασία με ΜΚΟ, με σκοπό την εδραίωση αμοιβαίας εμπιστοσύνης και κατανόησης μεταξύ μελών διαφορετικών κοινοτήτων.

Το 2017 υπήρξαν **πέντε (5) καταγγελίες** εις βάρος της χώρας μας στην **Διαδικτυακή Πλατφόρμα περί ασφάλειας δημοσιογράφων** και προστασίας δημοσιογραφίας, οι δύο εκ των οποίων βρίσκονται στο ανώτατο επίπεδο παραβίασης των ΑΔ.

B. ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Την 01.01.2018 εκκρεμούσαν **722 προσφυγές** κατά της Ελλάδας, έναντι 698 στις 31.01.2017 και 784 στις 01.10.2016. Οι περισσότερες αφορούν την παραβίαση του δικαιώματος σε αποτελεσματική θεραπεία και υπέρβαση του ευλόγου χρόνου της δίκης (πρόβλημα «συστημικό», όπως το έχει χαρακτηρίσει το ΕΔΔΑ). Άλλες αφορούν: Παράνομη μετανάστευση – Πρόσφυγες – Άσυλο, Άσκηση βίας από όργανα Σωμάτων Ασφαλείας, συνθήκες κράτησης σε φυλακές και σε εγκαταστάσεις Αστυνομίας, εκπαίδευση παιδιών Ρομά και μη συμμόρφωση σε αποφάσεις εθνικών δικαστηρίων. Η χώρα μας κατατάσσεται στη 16η θέση (από 14η το 2015), μεταξύ των 47 κ-μ ΣτΕ από άποψη εκκρεμών σε βάρος της προσφυγών.

Ο συνολικός αριθμός υποθέσεων που κατανεμήθηκαν σε δικαστικό σχηματισμό, ανέρχεται σε **422** (από 337 το 2016, 457 το 2015, 585 το 2014 και 728 το 2013), ενώ οι φιλικοί διακανονισμοί έφτασαν τους 115 (από 146 το 2016).

Η Ελλάδα, με απόφαση του ΕΔΔΑ στις 30.03.2017, καταδικάστηκε στην υπόθεση **ChouduryandOthers v. Greece** (υπόθεση φραουλοπαραγωγών στην Μανωλάδα) για παραβίαση του άρθρου 4.2 της ΕΣΔΑ (Απαγόρευση της

αναγκαστικής εργασίας), κρίνοντας ότι το κράτος παρέβη τις υποχρεώσεις του προκειμένου να αποτρέψει την εμπορία ανθρώπων, να προστατέψει τα θύματα, να διερευνήσει αποτελεσματικά τα διαπραχθέντα αδικήματα και να τιμωρήσει τους υπεύθυνους. Επιδικάστηκε χρηματική αποζημίωση συνολικού ύψους **592.000 ευρώ** σε ορισμένους εκ των προσφευγόντων.

IV. Εξελίξεις στο πλαίσιο του ΟΑΣΕ

Η προσέγγιση της ασφάλειας από τον ΟΑΣΕ συμπεριλαμβάνει τρεις διαστάσεις: (α) πολιτικο-στρατιωτική, (β) οικονομική και περιβαλλοντική, και (γ) ανθρώπινη. Σε ότι αφορά τις κυριότερες εξελίξεις ως προς την ανθρώπινη διάσταση (τρίτη διάσταση), εντός του 2017, επί αυστριακής Προεδρίας ΟΑΣΕ, αναφέρονται τα εξής:

Η ετήσια δραστηριότητα του Οργανισμού ολοκληρώνεται, ως γνωστόν, με την κατ' έτος Υπουργική Σύνοδο, αρχές Δεκεμβρίου και συγκεκριμένα στις 7 Δεκεμβρίου 2017. Κατά την 24^η Υπουργική Σύνοδο του ΟΑΣΕ που έλαβε χώρα στην Βιέννη, δεν κατέστη δυνατή η Γενική Πολιτική Διακήρυξη. Από πλευράς αποφάσεων/διακηρύξεων, τα αποτελέσματα, με ποσοτικούς όρους, ήταν περιορισμένα. Συγκρατείται, κυρίως, η αποτυχία, για πολλοστή φορά, υιοθέτησης Πολιτικής Διακήρυξης, κειμένων στην ανθρώπινη διάσταση. Τα κείμενα που υιοθετήθηκαν είναι ως επί το πλείστον οριζόντιας φύσης, (κυβερνο-ασφάλεια, καταπολέμηση εμπορίας ανθρώπων). Χρήσιμες αποδείχθηκαν και οι συζητήσεις (γεύματα εργασίας) για τους επικεφαλής των αντιπροσωπειών, με θέμα την απάντηση στις παγκόσμιες απειλές στον χώρο του ΟΑΣΕ, ενώ πραγματοποιήθηκαν και 15 παράπλευρες εκδηλώσεις, με ευρεία και ενδιαφέρουσα θεματική, όπως VERLT (ViolentExtremism and Radicalization that Lead to Terrorism), κ.α.

Σχετικά με την 3^η Διάσταση.

- Σχέδιο απόφασης με θέμα την ενίσχυση των προσπαθειών καταπολέμησης της μη ανεκτικότητας και των διακρίσεων με βάση την θρησκεία «*Enhancing Efforts to Combat Intolerance and Discrimination Based on Religious Grounds*».

- Σχέδιο απόφασης με θέμα την συνεισφορά των ελεύθερων και πλουραλιστικών ΜΜΕ στην ασφάλεια και την συνεργασία στην περιοχή ΟΑΣΕ «*The Contribution of Free and Pluralistic Media to Security and Co-Operation in the OSCE Region*».

- Σχέδιο απόφασης με θέμα την διευκόλυνση της ανεξάρτητης παρατήρησης κατά την άσκηση του δικαιώματος ελευθερίας των ειρηνικών δημόσιων συναθροίσεων «*The Facilitation of Independent Monitoring of the Realization of the Right to Freedom of Peaceful Assembly in the OSCE Area*»

- Κοινή δήλωση 44 χωρών για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες.

Αποφάσεις που άπτονται των τριών διαστάσεων.

- Απόφαση με θέμα την εντατικοποίηση των προσπαθειών για την αποτροπή της εμπορίας ανθρώπων «*Strengthening Efforts to Prevent Trafficking in Human Beings*»

- Απόφαση πρωτοβουλία των ΗΠΑ, Λευκορωσίας και Ιταλίας με θέμα την εντατικοποίηση των προσπαθειών αποτροπής της εμπορίας και εκμετάλλευσης παιδιών «*Strengthening Efforts to Combat all Forms of Child Trafficking as well as Other Sexual Exploitation of Children*».

- Σχέδιο απόφασης για την ενίσχυση των προσπαθειών του ΟΑΣΕ σχετικά με την ασφάλεια και την χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας (*Enhancing OSCE Efforts to Reduce the Risks of Conflict Stemming from the Use of Information and Communication Technologies*).

- Σχέδιο απόφασης με θέμα την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών «*Preventing and Combating Violence Against Women*».

Σε ότι αφορά τις ετήσιες συναντήσεις ανθρωπίνης διάστασης του ΟΑΣΕ εντός του 2017, αναφέρονται τα εξής:

Πραγματοποιήθηκε η Ετήσια Συνάντηση Εφαρμογής Ανθρωπίνης Διάστασης ΟΑΣΕ (Human Dimension Implementation Meeting - HDIM), στη Βαρσοβία, στις 11-22.09.2017, κατά την οποία υπήρξε υψηλός αριθμός συμμετεχόντων, εκπροσωπώντας πλήθος σ-Κ, εταιρικούς, τα θεσμικά όργανα του ΟΑΣΕ, διεθνείς Οργανισμούς και φορείς της κοινωνίας των πολιτών.

Κατά τις δυο εβδομάδες που κράτησε η συνάντηση, έγιναν συνεδρίες οι οποίες επικεντρώθηκαν στα ακόλουθα θέματα:

- Ελευθερία της έκφρασης, ελευθερία των ΜΜΕ και της πληροφορίας
- Ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι
- Εθνικοί θεσμοί προάσπισης ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ρόλος της κοινωνίας των πολιτών
- Δημοκρατία σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο
- Δημοκρατικές εκλογές
- Διασφάλιση ίσης απόλαυσης δικαιωμάτων και ίσης συμμετοχής στην πολιτική και δημόσια ζωή
- Ελευθερία της σκέψης, συνείδησης, θρησκείας ή πεποιθήσεων
- Αντιμετώπιση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και των γενικότερων διακρίσεων
- Αντιμετώπιση του αντισημιτισμού, της μισαλλοδοξίας και συναφών διακρίσεων

- Αντιμετώπιση και πρόληψη εναντίον εγκλημάτων μίσους στις χώρες του ΟΑΣΕ
- Δικαιώματα προσώπων που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες
- Ζητήματα που αφορούν τους Ρομά και τους Σίντι, συμπεριλαμβανομένης και της εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης του ΟΑΣΕ για την βελτίωση της κατάστασης των Ρομά και Σίντι στο πλαίσιο της συζήτησης για την ανεκτικότητα και την μη διακριτική μεταχείριση
- Πρόληψη του επιθετικού εθνικισμού, ρατσισμού και σοβινισμού
- Αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων
- Πρόσφυγες και εκτοπισμένοι άνθρωποι
- Πρόληψη βασανιστηρίων
- Ανταλλαγή απόψεων σχετικά με το ερώτημα της κατάργησης της θανατικής ποινής
- Προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και καταπολέμηση της τρομοκρατίας
- Δικαίωμα σε δίκαιη δίκη
- Ανεξαρτησία της δικαστικής εξουσίας
- Δημοκρατική νομοθεσία
- Οικονομικά, κοινωνικά, και πολιτιστικά δικαιώματα, σαν απάντηση στην αυξανόμενη ανισότητα
- Ισότητα στις ευκαιρίες ανδρών και γυναικών
- Εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης του ΟΑΣΕ για την προώθηση της Ισότητας των φύλων
- Πρόληψη της βίας εναντίον γυναικών και παιδιών
- Ελεύθερη κυκλοφορία μεταναστών και προσφύγων
- Μετανάστες εργάτες και ενσωμάτωση νόμιμων μεταναστών

Οι τρεις Συμπληρωματικές Συναντήσεις Ανθρώπινης Διάστασης του ΟΑΣΕ για το 2016 πραγματοποιήθηκαν στην Βιέννη, με τα ακόλουθα θέματα:

Πρώτη Συμπληρωματική Συνάντηση Ανθρώπινης Διάστασης (22-23.07.2017): Ελευθερία θρησκείας ή πεποιθήσεων: θέματα, ευκαιρίες και ειδικές προκλήσεις της καταπολέμησης του αντισημιτισμού και της μισαλλοδοξίας και των διακρίσεων εις βάρος των χριστιανών, των μουσουλμάνων και των μελών άλλων θρησκειών.

Δεύτερη Συμπληρωματική Συνάντηση Ανθρώπινης Διάστασης (2-3.11.2017): Ο ρόλος των ελεύθερων μέσων ενημέρωσης στην ολοκληρωμένη προσέγγιση της ασφάλειας.

Τρίτη Συμπληρωματική Συνάντηση Ανθρώπινης Διάστασης (16-17.11.2017): Πρόσβαση στη δικαιοσύνη ως βασικό στοιχείο του κράτους δικαίου.

V. Ειδική Νομική Υπηρεσία (ENY)

Κατά το έτος 2017, η Ειδική Νομική Υπηρεσία του ΥΠΕΞ:

- Συνεργάστηκε στενά με τις συναρμόδιες Διευθύνσεις του Υπουργείου Εξωτερικών, καθώς και με τα συναρμόδια Υπουργεία, για την οριζόντια κάλυψη, από τη σκοπιά του διεθνούς δικαίου, των θεμάτων προώθησης και προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- Συμμετείχε στην υπερασπιστική ομάδα της Ελληνικής Δημοκρατίας ενώπιον του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (6.12.2017) στην υπόθεση MollaSalikaτά Ελλάδα, σχετικά με την εφαρμογή της Σαρία σε κληρονομική υπόθεση μέλους της Μουσουλμανικής Μειονότητας της Θράκης.
- Συμμετείχε στην ελληνική αντιπροσωπεία στη σύνοδο Μαρτίου του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των ΗΕ.
- Συνέταξε το επικαιροποιημένο κείμενο Βασικών Πληροφοριών (coredocument) προς τα όργανα προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών και επιμελήθηκε το τελικό σχέδιο της περιοδικής έκθεσης προς την Επιτροπή κατά των Βασανιστηρίων της οικείας Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών.
- Έλαβε μέρος σε ημερίδα που διοργάνωσε η Γενική Γραμματεία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με θέμα «Η Ελλάδα ενώπιον των Διεθνών Οργάνων Προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου» (13.2.2017).
- Εκπροσώπησε τη Χώρα στις εργασίες της Διευθύνουσας Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης (CDDH) που είναι αρμόδια για την ανάπτυξη και την προώθηση των Α.Δ. και την βελτίωση του μηχανισμού ελέγχου της ΕΣΔΑ, καθώς και στο Προεδρείο (Bureau) της Διευθύνουσας Επιτροπής, στο οποίο επανεξελέγη η Ελληνίδα εκπρόσωπος, με θητεία που λήγει στις 31.12.2019. Σημειώνεται ότι το έργο της CDDH επικεντρώθηκε, κατά το 2017, σε θέματα όπως: βελτίωση της αποτελεσματικής λειτουργίας του συστήματος της ΕΣΔΑ, η θέση της ΕΣΔΑ στην Ευρωπαϊκή και τη διεθνή έννομη τάξη, η προστασία των κοινωνικών δικαιωμάτων, ανθρώπινα δικαιώματα και μετανάστευση, με έμφαση στα εναλλακτικά της κράτησης μέτρα στον τομέα της μετανάστευσης, ελευθερία της έκφρασης και σχέση της με άλλα ανθρώπινα δικαιώματα, ιδίως σε πολιτιστικά ποικιλόμορφες κοινωνίες, προώθηση και προστασία του χώρου της κοινωνίας των

πολιτών, ανθρώπινα δικαιώματα και τρομοκρατία, ανθρώπινα δικαιώματα και επιχειρήσεις, ακρωτηριασμός γεννητικών οργάνων γυναικών και αναγκαστικοί γάμοι, δικαιώματα των ηλικιωμένων, διακρίσεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου.

- Έλαβε μέρος στις εργασίες της Συντακτικής Ομάδας για τη Μετανάστευση και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (CDDH-MIG), με αντικείμενο τα εναλλακτικά της κράτησης μέτρα στον τομέα της μετανάστευσης, της Συντακτικής Ομάδας για τα Κοινωνικά Δικαιώματα (CDDH-SOC, η οποία εξέλεξε τον Έλληνα εκπρόσωπο στη θέση του Αντιπροέδρου) και της Συντακτικής Ομάδας για τη θέση της ΕΣΔΑ στην Ευρωπαϊκή και τη διεθνή έννομη τάξη (DH-SYSC-II, η οποία ανέθεσε στην Ελληνίδα εκπρόσωπο τη μελέτη της διάδρασης μεταξύ της ΕΣΔΑ και άλλων διεθνών συμβάσεων προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων).

- Έλαβε μέρος στις εργασίες της Επιτροπής Νομικών Συμβούλων του Συμβουλίου της Ευρώπης (CAHDI) η οποία είναι μεταξύ άλλων αρμόδια για την εξέταση θεμάτων σχετικών με: α) τα εθνικά μέτρα εφαρμογής των κυρώσεων των Ηνωμένων Εθνών από τη σκοπιά ιδίως της συμβατότητας των μέτρων αυτών με την ΕΣΔΑ, β) τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε ζητήματα δημοσίου διεθνούς δικαίου (π.χ. θέματα αιτούντων άσυλο, εμπορίας ανθρώπων, αναγκαστικής εργασίας κλπ.) γ) το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο (ΔΑΔ). Σημειώνεται ότι η Ελληνίδα εκπρόσωπος στην εν λόγω Επιτροπή κλήθηκε στο πλαίσιο αυτό να σχολιάσει τις αποφάσεις του Δικαστηρίου στις υποθέσεις «B.A.C. κατά Ελλάδα» και «Chowdury και άλλοι κατά Ελλάδα».

- Συμμετείχε στο σχεδιασμό και στη διοργάνωση διήμερου συνεδρίου, που πραγματοποιήθηκε από το Υπουργείο Εξωτερικών, σε συνεργασία με τη Διεθνή Επιτροπή Ερυθρού Σταυρού και το Πάντειο Πανεπιστήμιο (Ευρωπαϊκό Κέντρο Έρευνας και Κατάρτισης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και Ανθρωπιστικής Δράσης), με αφορμή τη συμπλήρωση 40 χρόνων από την υιοθέτηση των δύο Πρόσθετων Πρωτοκόλλων του 1977 στις Συμβάσεις της Γενεύης του 1949 για το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο. Το Συνέδριο αυτό, στο οποίο μετείχαν στελέχη του Υπουργείου Εξωτερικών, συμπεριλαμβανομένης της ΕΝΥ, και άλλων Υπουργείων καθώς και εκπρόσωποι της ακαδημαϊκής κοινότητας και της ΔΕΕΣ, ανέδειξε τον ενεργό ρόλο της χώρας μας, τόσο κατά τη διαπραγμάτευση για την υιοθέτηση των εν λόγω Πρωτοκόλλων, αλλά και διαχρονικά στις διεθνείς προσπάθειες για την προώθηση και προαγωγή του σεβασμού στο ΔΑΔ.

- Παρακολούθησε τις επίσημες Συναντήσεις Κρατών, που πραγματοποιήθηκαν στη Γενεύη, υπό την αιγίδα της ΔΕΕΣ και της Ελβετικής Κυβέρνησης, στο πλαίσιο της διακυβερνητικής διαδικασίας για την ενίσχυση της συμμόρφωσης με το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, σε εφαρμογή της ομώνυμης Απόφασης αριθ. 2 της 32ης Διάσκεψης Ερυθρού Σταυρού, που υιοθετήθηκε τον Δεκέμβριο του 2015.

- Παρακολούθησε τις δραστηριότητες του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.
- Εκπροσώπησε τη Χώρα στην Ομάδα Εργασίας του Συμβουλίου της ΕΕ για το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο (ΔΠΔ) (International Criminal Court Sub-area of the Working Party on Public International Law, COJUR - ICC), η οποία είναι υπεύθυνη για την εφαρμογή της πολιτικής στήριξης του ΔΠΔ από την ΕΕ και τα Κ-Μ της, όπως η πολιτική αυτή εκφράζεται από την Απόφαση 2011/168/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου για το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο της 21^{ης} Μαρτίου 2011 και το συναφές Σχέδιο Δράσης που υιοθετήθηκε τον Ιούλιο του 2011. Επίσης, συμμετείχε, όπως κάθε χρόνο, στη 16^η Σύνοδο της Συνέλευσης των Κ-Μ στο Καταστατικό του ΔΠΔ (Νέα Υόρκη, 4-14 Δεκεμβρίου 2017).
- Συμμετείχε στη νομοπαρασκευαστική επιτροπή του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την κατάρτιση του κυρωτικού νόμου του 16^{ου} Πρωτοκόλλου στην ΕΣΔΑ σχετικά με την επέκταση της γνωμοδοτικής αρμοδιότητας του ΕΔΔΑ.
- Έλαβε μέρος στις εργασίες του Εθνικού Συμβουλίου κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας.
- Έλαβε μέρος στη Συνάντηση Εφαρμογής της Ανθρώπινης Διάστασης του ΟΑΣΕ (Βαρσοβία, 11/09- 22/9/2017) για θέματα μειονοτήτων και αντιμετώπισης του ρατσισμού και της μισαλλοδοξίας.
- Συμμετείχε σε συνεδρίαση της Υποεπιτροπής για τα Δικαιώματα των Μειονοτήτων της Επιτροπής για την Ισότητα και την Απαγόρευση των Διακρίσεων της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με τη Σύμβαση-πλαίσιο για την προστασία των εθνικών μειονοτήτων (Βουκουρέστι, 21.11.2017).
- Το Τμήμα Δικαίου Ευρωπαϊκής Ένωσης έλαβε μέρος στην Ομάδα Εργασίας του Συμβουλίου της Ε.Ε. «Θεμελιώδη Δικαιώματα, Δικαιώματα των Πολιτών και Ελεύθερη Κυκλοφορία» (FREMP).

VI. Δράσεις, έτος 2017, του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Γραφείο Νομικού Συμβούλου του ΥΠΕΞ

Κατά το έτος 2017, κοινοποιήθηκαν στο Γραφείο μας εκατόν ενενήντα έξι (196) ατομικές προσφυγές κατά της Ελλάδας ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου («Ε.Δ.Δ.Α.»), με εντολή για το χειρισμό τους.

Οι εν λόγω προσφυγές εγείρουν κατά πλειοψηφία ζητήματα παραβιάσεων των άρθρων: α) 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου («Ε.Σ.Δ.Α.») σχετικά με την απαγόρευση βασανιστηρίων, απάνθρωπης και εξευτελιστικής μεταχείρισης κρατουμένων σε φυλακές, αστυνομικά κρατητήρια και λοιπά κέντρα κράτησης ανά την Ελλάδα, β) 6 § 1 Ε.Σ.Δ.Α. σχετικά με την υπέρβαση του εύλογου

χρόνου της διαδικασίας ενώπιον των Πολιτικών, Ποινικών, Διοικητικών Δικαστηρίων, καθώς και στις δίκες ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και του Ελεγκτικού Συνεδρίου και γ) 13 Ε.Σ.Δ.Α. σχετικά με την έλλειψη αποτελεσματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής για τις προαναφερόμενες υπό (α) και (β) παραβιάσεις.

Περαιτέρω, οι λοιπές προσφυγές εγείρουν ζητήματα παραβιάσεων άλλων άρθρων της Ε.Σ.Δ.Α. (5, 6, 8, 14 Ε.Σ.Δ.Α. και 1 του 1^{ου} Πρόσθετου Πρωτοκόλλου Ε.Σ.Δ.Α.).

Από τις ανωτέρω υποθέσεις θα μπορούσαμε να επισημάνουμε την προσφυγή υπηκόου Συρίας, χριστιανού αρμενικής καταγωγής, ο οποίος εισήλθε παράτυπα στη χώρα, μετά την Κοινή Δήλωση Ε.Ε.-Τουρκίας και εκδόθηκε σε βάρος του απόφαση απέλασης βάσει διαδικασίας επανεισδοχής στην Τουρκία, ενώ ο ίδιος υπέβαλε αίτηση ασύλου, η οποία απορρίφθηκε ως απαράδεκτη, διότι κρίθηκε ότι η Τουρκία αποτελεί «ασφαλή τρίτη χώρα» για τον προσφεύγοντα. Με την προσφυγή γίνεται, μεταξύ άλλων, επίκληση παραβίασης του άρθρου 3, σε συνδυασμό με το άρθρο 13 της Ε.Σ.Δ.Α., αναφορικά με τη διαδικασία της εξέτασης της αίτησης ασύλου που υπέβαλε ο προσφεύγων και του άρθρου 3 της Ε.Σ.Δ.Α., αυτοτελώς, σε σχέση με την επαναπροώθησή του στην Τουρκία και του κινδύνου να υποστεί, κατά τους ισχυρισμούς του, απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση, ενόψει των συνθηκών υποδοχής και κράτησης στην εν λόγω χώρα και ειδικότερα, ενόψει της θρησκείας του, της καταγωγής του και της κατάστασης της υγείας του.

2. Την 6^η Δεκεμβρίου 2017, μέλη του Γραφείου μας παραστάθηκαν, εκπροσωπώντας την Ελληνική Δημοκρατία, ενώπιον του Τμήματος Μείζονος Συνθέσεως (GrandChamber) του Ε.Δ.Δ.Α., στο οποίο είχε οίκοθεν παραπεμφθεί η συζήτηση της υπόθεσης Ελληνίδας προσφεύγουσας, μουσουλμάνας της Θράκης, η οποία επικαλούταν παραβίαση των άρθρων 6 παρ. 1 Ε.Σ.Δ.Α. (δίκαιη δίκη) και 1 του 1^{ου} Πρωτοκόλλου Ε.Σ.Δ.Α. (δικαίωμα σεβασμού περιουσίας), λόγω ακύρωσης από τα Ελληνικά Δικαστήρια της διαθήκης του Έλληνα μουσουλμάνου συζύγου της, δυνάμει του ιερού μουσουλμανικού νόμου (sharia).

3. Κατά το έτος 2017, δημοσιεύθηκαν σχετικά με την Ελλάδα εκατόν σαράντα τρεις αποφάσεις (κατά πλειοψηφία διαγράφουν τις προσφυγές από το πινάκιο λόγω φιλικού διακανονισμού ή αποδοχής μονομερούς δήλωσης της Ελλάδας) επί προσφυγών που στρέφονταν κατά της Ελλάδας¹.

Από τις αποφάσεις, όπου το Ε.Δ.Δ.Α. προέβη σε εξέταση των προσφυγών, αναφέρουμε ως πιο ενδιαφέρουσες τις ακόλουθες:

α) Απόφαση επί του παραδεκτού (Decision) της 24^{ης}-1-2017 στην υπόθεση Καραχάλιος (απαράδεκτη προσφυγή ως προς παραβίαση άρθρου 1 Πρώτου Πρωτοκόλλου Ε.Σ.Δ.Α.).

---

¹ Τα στοιχεία συγκεντρώθηκαν από την ηλεκτρονική βάση δεδομένων του Ε.Δ.Δ.Α. <http://hudoc.echr.coe.int>.

Ο προσφεύγων, πρώην γενικός διευθυντής δημόσιου οργανισμού, αμφισβητούσε, κατ' επίκληση του άρθρου 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου Ε.Σ.Δ.Α., τη νομιμότητα της αυτοδίκαιης λήξης της σύμβασης εργασίας του, σύμφωνα με το άρθρο 10 Ν. 3260/2004. Το Δικαστήριο δέχθηκε ότι, σύμφωνα και με την πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, με την οποία ευθυγραμμίστηκε ο Άρειος Πάγος, οι γενικοί διευθυντές, όπως ο προσφεύγων, είχαν την ιδιότητα μετακλητών ανώτερων στελεχών της διοίκησης εκτός ιεραρχίας που δεν επιλέγονταν ούτε διορίζονταν από ανεξάρτητο όργανο και η θητεία τους μπορούσε να λήξει πρόωρα με νόμο. Κατά συνέπεια, ο προσφεύγων, δεδομένης της εν λόγω νομολογίας, δεν είχε «νόμιμη προσδοκία» κτήσης μελλοντικών περιουσιακών αγαθών (μισθών κ.λπ.) έως τη λήξη της 5ετούς θητείας του.

β) Απόφαση της 30^{ης}-3-2017 στην υπόθεση Chowdury και λοιποί (παραβίαση άρθρου 4 παρ. 2 Ε.Σ.Δ.Α.)

Με την εν λόγω απόφαση έγινε δεκτή η από 27.04.2015 προσφυγή 42 υπηκόων του Μπαγκλαντές. Το Δικαστήριο έκρινε ότι έλαβε χώρα σε βάρος τους παραβίαση των διατάξεων του άρθρου 4 παρ. 2 της Ε.Σ.Δ.Α., σχετικά με τη διαδικαστική υποχρέωση του κράτους να εξασφαλίσει μία πραγματική έρευνα και μία αποτελεσματική δικαστική διαδικασία για την κατάσταση της εμπορίας ανθρώπων και την αναγκαστική εργασία που καταγγέλθηκε από τους προσφεύγοντες. Ειδικότερα, στην ανωτέρω απόφαση κρίθηκε ότι, παρά την ύπαρξη κατάλληλου νομικού πλαισίου στην Ελλάδα για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και την προστασία των θυμάτων αυτής, στην περίπτωση των προσφευγόντων το κράτος παρέλειψε να εκπληρώσει τις θετικές υποχρεώσεις του, οι οποίες απορρέουν από την ανωτέρω διάταξη του άρθρου 4 της Ε.Σ.Δ.Α., το Πρωτόκολλο του Παλέρμιο του 2000, τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης (ΣοΕ) της 16^{ης} Μαΐου 2005 για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, την με αριθ. 2002/629/JAI απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την Οδηγία 2011/36 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που την αντικατέστησε, αλλά και το άρθρο 323Α του Ποινικού Κώδικα.

γ) Απόφαση της 29^{ης}-6-2017 στην υπόθεση Κοσμάς και λοιποί (παραβίαση άρθρου 1 Πρώτου Πρωτοκόλλου Ε.Σ.Δ.Α.).

Οικογένεια ιδιωτών προσέφυγε αμφισβητώντας, με αφορμή εμπράγματη διαφορά με ιερά μονή, κατ' επίκληση του άρθρου 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου Ε.Σ.Δ.Α., σε συνδυασμό με τα άρθρα 14 και 6 παρ. 1 Ε.Σ.Δ.Α., την απαγόρευση, δια του άρθρου 21 ν.δ. 22.4/16.5.1926, να αντιταχθούν εμπράγματα δικαιώματα εκ χρησικτησίας προ του 1915 επί μοναστηριακής περιουσίας. Το Δικαστήριο έκρινε, κατά πλειοψηφία, ότι η επί σειρά ετών νομή της επίδικης έκτασης από τον πρώτο προσφεύγοντα εμπίπτει στην έννοια της «περιουσίας» κατά το άρθρο 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου, παρότι η εθνική δίκη αφορούσε εμπράγματη διαφορά στο πλαίσιο διεκδικητικής αγωγής της ιεράς μονής κατά του πρώτου προσφεύγοντος. Σύμφωνα με την κρίση του Δικαστηρίου, τα εθνικά δικαστήρια -δικαιώνοντας την ιερά μονή και

απορρίπτοντας την ένσταση καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος αυτής- όχι μόνον δεν έλαβαν υπόψη τίτλους ιδιοκτησίας που προσκόμισε ο πρώτος προσφεύγων, αλλά δεν έλαβαν περαιτέρω υπόψη ότι η απόφασή τους συνεπαγόταν την απώλεια της επιχείρησης εστίασης του πρώτου προσφεύγοντος, από την οποία βιοποριζόταν ο ίδιος και η οικογένειά του επί σειρά ετών. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με το Δικαστήριο, ο πρώτος προσφεύγων δεν έπρεπε να είχε στερηθεί δικαστικά έστω τη νομή της επίδικης έκτασης.

δ) Απόφαση της 19^{ης}-10-2017 στην υπόθεση Τσαλκιτζήςno 2 (μη παραβίαση άρθρου 6 παρ. 1 Ε.Σ.Δ.Α.)

Με προηγούμενη απόφασή του επί προσφυγής του ιδίου προσφεύγοντος, το Δικαστήριο είχε κρίνει ότι η άρνηση του Κοινοβουλίου να άρει τη βουλευτική ασυλία του βουλευτή Κ.Τ., κατόπιν της ασκηθείσας μήνυσης κατ' αυτού από τον προσφεύγοντα, παραβίασε το άρθρο 6 παρ. 1 της Σύμβασης σχετικά με το δικαίωμα πρόσβασης σε δικαστήριο (απόφαση της 16^{ης}-11-2006, αρ. προσφυγής 11801/04). Εν προκειμένω, η καταδίκη του προσφεύγοντος από το ποινικό δικαστήριο, κατόπιν ασκηθείσας μήνυσης του Κ.Τ. κατ' αυτού -χωρίς αναστολή της διαδικασίας μέχρι να αποφανθούν τα ποινικά δικαστήρια επί της μήνυσης του προσφεύγοντος κατά του Κ.Τ.- δεν ήταν αντίθετη στο άρθρο 6 παρ. 1 της Ε.Σ.Δ.Α., δεδομένου ότι η εν λόγω δίκη υπήρξε δίκαιη και ο προσφεύγων δεν στερήθηκε του δικαιώματος υπεράσπισής του.

ε) Απόφαση της 16^{ης}-11-2017 στην υπόθεση Τσαλικίδης και λοιποί (παραβίαση άρθρου 2 Ε.Σ.Δ.Α. υπό τη διαδικαστική του πτυχή).

Με την απόφαση αυτή το Δικαστήριο, αποφαινόμενο επί προσφυγής που άσκησαν οι συγγενείς θανόντος, ο οποίος εργαζόταν σε εταιρεία κινητής τηλεφωνίας και βρέθηκε απαγχονισμένος στο διαμέρισμά του, διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 2 της Ε.Σ.Δ.Α. (δικαίωμα στη ζωή), υπό τη διαδικαστική του πτυχή, κρίνοντας ότι δεν υπήρξε επαρκής αποσαφήνιση των συνθηκών θανάτου αυτού από τις αρχές.

4. Κατά τον χειρισμό των νεοεισερχόμενων προσφυγών σε υποθέσεις παραβιάσεων των άρθρων 3, 6 § 1 και 13 Ε.Σ.Δ.Α., ως εκτέθηκαν ανωτέρω υπό (1), λαμβάνοντας υπόψη την, κατά περίπτωση, νομολογία του Ε.Δ.Δ.Α. και προς αποφυγή καταδικαστικών αποφάσεων κατά της χώρας, η Ελλάδα προέβη σε υποβολή προς το Ε.Δ.Δ.Α. αξιοσημείωτου αριθμού δηλώσεων φιλικών διακανονισμών (άρθρο 39 Ε.Σ.Δ.Α.), εν συνεχεία δε αυτών (στις λιγιστές περιπτώσεις απόρριψής τους από τους προσφεύγοντες), σε υποβολή μονομερών δηλώσεων ενώπιον του Ε.Δ.Δ.Α (άρθρο 62^Α του Κανονισμού του). Η εν λόγω διαδικασία διεκπεραιώθηκε μετά από την έκδοση σχετικών Πρακτικών Τριμελών Επιτροπών του Γραφείου μας (άρθρα 5, 6 και 7 Ν. 3086/2002).

5. Κατά το έτος 2017, το Γραφείο μας υπέβαλε επικαιροποιημένες πληροφορίες και στοιχεία σχετικά με το στάδιο συμμόρφωσης της εσωτερικής έννομης τάξης προς αποφάσεις του Ε.Δ.Δ.Α, στο πλαίσιο της διαδικασίας ελέγχου της εκτέλεσης αυτών

από την Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης κατ' άρθρο 46 § 2 Ε.Σ.Δ.Α., συμβάλλοντας σημαντικά στην πρόοδο και/ή ολοκλήρωση του εν λόγω ελέγχου. Κατόπιν αυτού, ολοκληρώθηκε επιτυχώς η διαδικασία ελέγχου εκατόν εννέα (109) υποθέσεων από την Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης.

6. Τέλος, μέλη του Γραφείου μας συμμετείχαν: **α)** στην ετήσια σύνοδο του Ε.Δ.Δ.Α. που έλαβε χώρα στο Στρασβούργο την 27^η Ιανουαρίου 2017, καθώς και στο Σεμινάριο που διεξήχθη εκεί την ίδια μέρα με θέμα «*Non-refoulement as a principle of international law and the role of the judiciary in its implementation*», **β)** στις δύο (2) ετήσιες συνόδους της Επιτροπής ειδικών για το σύστημα της Ε.Σ.Δ.Α. (DH-SYSC) που έλαβαν χώρα στο Στρασβούργο από 10 έως 12 Μαΐου 2017 και από 9 έως 10 Νοεμβρίου 2017 και **γ)** στη δεύτερη σύνοδο του Drafting Group on Recommendation CM/Rec(2008)2 (DH-SYSC-REC) για την ταχεία εκτέλεση των αποφάσεων του Ε.Δ.Δ.Α. της Επιτροπής ειδικών για το σύστημα της Ε.Σ.Δ.Α. (DH-SYSC) που έλαβε χώρα στο Στρασβούργο από 6 έως 8 Μαρτίου 2017.

7. Επισυνάπτεται συγκεντρωτικός πίνακας ανά κατηγορία δραστηριοτήτων του Γραφείου μας στο πεδίο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ Γ.Ν.Σ. ΥΠ. ΕΞ. ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2017

A. ΝΕΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ Ε.Δ.Δ.Α.: 196

B. ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ Ε.Δ.Δ.Α.: 143

B.1 ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ: 36

B.2 ΑΠΟΡΡΙΠΤΙΚΕΣ: 2

B.3 ΑΠΑΡΑΔΕΚΤΕΣ (DECISIONS): 24

B.4 ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΑΠΟ ΠΙΝΑΚΙΟ (λόγω φιλικού διακανονισμού: 81

ή μονομερούς δήλωσης)

Γ. ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟ Ε.Δ.Δ.Α.: 188

Δ. ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΕ HEARINGS GRAND CHAMBER Ε.Δ.Δ.Α.: 1

Ε. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΦΙΛΙΚΟΥ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΠΡΟΣ Ε.Δ.Δ.Α.: 103

ΣΤ. ΜΟΝΟΜΕΡΕΙΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ Ε.Δ.Δ.Α.: 33

Ζ. ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ Ε.Δ.Δ.Α.

Ζ1. ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ

ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ Ε.Δ.Δ.Α.: 25

Ζ2. ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ/ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΠΑΥΣΕ Η ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ

ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ: 109

Η. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ/ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ: 4

VII. Εξελίξεις που σημειώθηκαν το 2017 στο πεδίο της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου - Μετανάστευση-Ασύλο

1. Νομοθετική δέσμη ασύλου

Μέσα στο 2016, η Ευρ. Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο και το Ευρ. Κοινοβούλιο δέσμη νομοθετικών προτάσεων για την αναθεώρηση της ενωσιακής νομοθεσίας περί ασύλου. Οι νομοθετικές αυτές προτάσεις αφορούν: 1) τις διαδικασίες χορήγησης και ανάκλησης του καθεστώτος διεθνούς προστασίας (πρόταση Κανονισμού που θα αντικαταστήσει την Οδηγία 2013/32/ΕΕ), 2) τις προϋποθέσεις αναγνώρισης των υπηκόων τρίτων χωρών ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας (πρόταση Κανονισμού που θα αντικαταστήσει την Οδηγία 2011/95/ΕΕ), 3) τις συνθήκες υποδοχής των αιτούντων διεθνούς προστασίας (πρόταση Οδηγίας που θα αντικαταστήσει την Οδηγία 2013/33/ΕΕ), 4) τη θέσπιση κριτηρίων και μηχανισμών για τον καθορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο να εξετάσει μια αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας (πρόταση Κανονισμού «Δουβλίνο IV» που θα αντικαταστήσει τον Κανονισμό Ε.Ε. 604/2013), 5) την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Ασύλου (πρόταση Κανονισμού για την αναθεώρηση του Καν. 439/2010 που ιδρύει το EASO), 6) τη θέσπιση ενός ενωσιακού προγράμματος επανεγκατάστασης (resettlement) (πρόταση Κανονισμού) και 7) την αναθεώρηση του

Κανονισμού EURODAC (πρόταση Κανονισμού που θα αντικαταστήσει τον Κανονισμό Ε.Ε. 603/2013)².

Μερική συμφωνία έχει επέλθει μεταξύ Συμβουλίου και Ευρ. Κοινοβουλίου για τον Κανονισμό της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας για το Άσυλο (νυν EASO). Οι τρίλογοι με το Ευρ. Κοινοβούλιο συνεχίζονται για τον Κανονισμό Eurodac, τον Κανονισμό για την Αναγνώριση, και μέσα στο 2018 θα ξεκινήσουν και για τον Κανονισμό για την Επανεγκατάσταση και την Οδηγία για τις Συνθήκες Υποδοχής. Ο Κανονισμός για τις Διαδικασίες συζητήθηκε καθόλη τη διάρκεια του 2017 στην Ομάδα Εργασίας «Άσυλο» του Συμβουλίου. Αντιθέτως, έχει παγώσει η εξέταση κατ' άρθρον του Καν. Δουβλίνου, λόγω της εκκρεμότητας του μηχανισμού αλληλεγγύης/ανακατανομής αιτούντων άσυλο. Εντός του 2018, η βουλγαρική προεδρία αναμένεται να φέρει την πρόταση του Καν. Δουβλίνο, με τροποποιήσεις, προς συζήτηση στην Ομάδα “StrategicCommitteeonImmigration, FrontiersandAsylum (SCIFA)” σε σχηματισμό «Φίλοι της Προεδρίας».

2. Εφαρμογή των αποφάσεων του Συμβουλίου για τη μετεγκατάσταση

Η κατανομή αιτούντων άσυλο εφαρμόζεται adhoc με τις αποφάσεις του Συμβουλίου για τη μετεγκατάσταση αιτούντων διεθνούς προστασίας από Ελλάδα και Ιταλία (αρ. 1523/14.9.2015 και 1601/22.9.2015). Πράγματι, το άρθρο 78 ΣΛΕΕ, προβλέπει ότι εφόσον ένα ή περισσότερα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν επείγουσα κατάσταση, λόγω αιφνίδιας εισροής υπηκόων τρίτων χωρών, το Συμβούλιο μπορεί να εκδίδει, μετά από πρόταση της Επιτροπής, προσωρινά μέτρα υπέρ του εν λόγω κράτους μέλους ή των εν λόγω κρατών μελών. Τα σχετικά μέτρα που προτείνονται από την Επιτροπή περιλαμβάνουν ένα προσωρινό σύστημα κατανομής για τα άτομα που χρήζουν διεθνούς προστασίας, ώστε να εξασφαλιστεί δίκαιη και ισόρροπη συμμετοχή όλων των κρατών μελών στην προσπάθεια, το οποίο μεσοπρόθεσμα θα αντικαταστήσει ένα υποχρεωτικό και αυτόματα ενεργοποιούμενο σύστημα μετεγκατάστασης, για την δίκαιη κατανομή όσων χρήζουν διεθνούς προστασίας. Έως τότε τα κράτη πρέπει να επιδείξουν «αλληλεγγύη και να εντείνουν τις προσπάθειές τους για να βοηθήσουν χώρες που βρίσκονται σε πρώτη γραμμή³. Σημειώνεται ότι το πρόγραμμα προέβλεπε τη μετεγκατάσταση μόνο αιτούντων άσυλο που ανήκουν σε εθνικότητες για τις οποίες το ποσοστό των αποφάσεων για χορήγηση διεθνούς προστασίας σύμφωνα με τα τελευταία επικαιροποιημένα στοιχεία της Eurostat ανέρχεται σε 75% και πάνω.

Ορμώμενη από το σύστημα της μετεγκατάστασης, η Ευρ. Επιτροπή προτείνει στον υπό εξέταση Καν. Δουβλίνο IV έναν διορθωτικό μηχανισμό ανακατανομής αιτούντων άσυλο, σε περίπτωση που κάποιο κ-μ υφίσταται δυσανάλογη πίεση. Η διασύνδεση της μετεγκατάστασης με την αρχή της αλληλεγγύης επιβεβαιώθηκε και

² Βλ. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2433_en.htm

³ Βλ. http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-migration/background-information/docs/communication_on_the_european_agenda_on_migration_el.pdf

από το ΔΕΕ στην απόφασή του επί της προσφυγής ακυρώσεως Ουγγαρία και Σλοβακία κατά Συμβουλίου⁴. Πράγματι, η εν λόγω απόφαση του Συμβουλίου για τη μετεγκατάσταση ουσιαστικά εισήγαγε προσωρινή παρέκκλιση από το άρθρο 13 Κανονισμού Δουβλίνου, η πρώτη φορά που εισάγεται με κάποιο νομικό κείμενο παρέκκλιση από τον Κανονισμό. Το σημείο αυτό ανέδειξαν Σλοβακία και Ουγγαρία στην προσφυγή ακυρώσεως που κατέθεσαν, χαρακτηρίζοντάς το παράτυπη τροποποίηση του Κανονισμού, επιχείρημα που απέρριψε το Δικαστήριο κρίνοντας ότι η απόφαση μετεγκατάστασης συνάδει με τις αρχές της αναγκαιότητας και αναλογικότητας λαμβανομένης υπόψη της έκτακτης κατάστασης που αντιμετώπιζαν Ελλάδα και Ιταλία εκείνη την εποχή.

Η Ελλάδα παρέμεινε καθόλη τη διάρκεια του προγράμματος, το οποίο έληξε τέλη Σεπτεμβρίου 2017, σταθερά προσηλωμένη στον θεσμό της μετεγκατάστασης. Μέχρι τις 31.12.2017, η Υπηρεσία Ασύλου κατέγραψε συνολικά 27.457 αιτήσεις ασύλου που καταρχήν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Προγράμματος Μετεγκατάστασης. Εξ αυτών, προωθήθηκαν προς άλλα ευρωπαϊκά κράτη 24.103 αιτήματα μετεγκατάστασης, ενώ η πλειοψηφία των λοιπών αρχικών καταγραφών παραπέμφθηκε στη διαδικασία οικογενειακής επανένωσης στη βάση της ύπαρξης μελών οικογένειας σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη. Αποδεκτά έγιναν τελικώς 22.735 αιτήματα, ενώ ο τελικός αριθμός των πραγματοποιηθεισών μετεγκαταστάσεων ανέρχεται σε 21.726.

3. Κοινή Δήλωση Ε.Ε.-Τουρκίας

Είναι γνωστό ότι το 2015-2016 η Ελλάδα, και κατ' επέκταση και η Ευρώπη, αντιμετώπισαν άνευ προηγουμένου αυξημένες μεταναστευτικές ροές που κινητοποίησαν τους ευρωπαϊκούς θεσμούς. Στο πλαίσιο αυτό, η Ε.Ε. διεύρυνε τις επαφές της με την τουρκική πολιτική ηγεσία, οι οποίες κατέληξαν στις 18 Μαρτίου 2016 στην Κοινή Δήλωση Ε.Ε.-Τουρκίας⁵.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Κοινής Δήλωσης, τρεις κατηγορίες νεοαφιχθέντων, δηλαδή όσων εισέρχονται μετά τις 20/3/2016 από την Τουρκία στην Ελλάδα, θα επιστρέφονται πίσω στην Τουρκία με έξοδα της Ε.Ε. Πρόκειται για: α)

---

⁴Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-643/15 και C-647/15, προσφυγές ακυρώσεως Σλοβακίας και Ουγγαρίας, αποφ. ΔΕΕ 6/9/2017, παρ. 291. Όταν ένα ή περισσότερα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν επείγουσα κατάσταση, κατά την έννοια του άρθρου 78, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, τα βάρη που απορρέουν από τα προσωρινά μέτρα τα οποία θεσπίζονται με βάση τη διάταξη αυτή υπέρ αυτού ή αυτών των κρατών μελών πρέπει, κατ' αρχήν, να κατανέμονται μεταξύ όλων των άλλων κρατών μελών, σύμφωνα με την αρχή της αλληλεγγύης και της δίκαιης κατανομής των ευθυνών μεταξύ των κρατών μελών, καθόσον, σύμφωνα με το άρθρο 80 ΣΛΕΕ, η αρχή αυτή διέπει την πολιτική της Ένωσης στον τομέα του ασύλου, παρ. 292. Κατά συνέπεια, εν προκειμένω, η Επιτροπή και το Συμβούλιο ορθώς έκριναν, κατά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η κατανομή των μετεγκαθισταμένων αιτούντων μεταξύ όλων των κρατών μελών, σύμφωνα με την αρχή που καθιερώνει το άρθρο 80 ΣΛΕΕ, αποτελεί ουσιώδες στοιχείο της προσβαλλομένης αποφάσεως. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι η εν λόγω αρχή μνημονεύεται πολλές φορές στην προσβαλλόμενη απόφαση, μεταξύ άλλων στις αιτιολογικές σκέψεις 2, 16, 26 και 30 της αποφάσεως).

⁵ Βλ. ανακοινωθέν τύπου υπ' αριθμ. 144/16 της 18 Μαρτίου 2016 του Ευρ. Συμβουλίου http://www.consilium.europa.eu/press-releases-pdf/2016/3/40802210113_en.pdf

όσους δεν κάνουν αίτηση ασύλου στην Ελλάδα, β) όσων η αίτηση ασύλου εξετάζεται από τις ελληνικές αρχές και κρίνεται αβάσιμη (συμπεριλαμβανομένων αυτών που απορρίπτονται ως προδήλως αβάσιμες και εντάσσονται στην ταχύρρυθμη διαδικασία), γ) όσων η αίτηση ασύλου εξετάζεται από τις ελληνικές αρχές και κρίνεται απαράδεκτη. Σε αντάλλαγμα η Ε.Ε. θα δέχεται έναν Σύρο πρόσφυγα από την Τουρκία για κάθε Σύρο πρόσφυγα που θα επιστρέφεται από την Ελλάδα στην Τουρκία, μέχρι να συμπληρωθεί ο αριθμός των 72.000, διαδικασία που θα λάβει χώρα με τη στήριξη της Επιτροπής, των υπηρεσιών της Ε.Ε. και των υπολοίπων κρατών – μελών. Επιπλέον, προβλέπεται, μεταξύ άλλων, χρηματοδότηση της Τουρκίας έως 6 δισεκατομμυρίων ευρώ για τη δημιουργία Ταμείου Προσφύγων, επιτάχυνση των ενεργειών στο πλαίσιο του Οδικού Χάρτη για τη απελευθέρωση θεωρήσεων για τους Τούρκους υπηκόους, όπως επίσης και να δοθεί δυναμική στην ενταξιακή διαδικασία. Η Τουρκία δεσμεύεται, επίσης, να λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να αποτρέπει νέες εισόδους παράτυπων μεταναστών από τις χερσαίες ή θαλάσσιες οδούς. Όλα αυτά τα στάδια θα προχωρούν παράλληλα, ενώ θα ελέγχονται ως προς την εφαρμογή τους.

Προς το σκοπό της παρακολούθησης εφαρμογής της Κοινής Δήλωσης⁶, ο Πρόεδρος της Ευρ. Επιτροπής έχει ορίσει Συντονιστή (τον κ. M. Verwey), ενώ περιοδικά εκπονούνται εκθέσεις για την πορεία εφαρμογής της. Μέχρι στιγμής η Ευρ. Επιτροπή έχει υποβάλει επτά σχετικές εκθέσεις. Στις εκθέσεις παρέχονται, μεταξύ άλλων, στοιχεία για τις επανεισδοχές στην Τουρκία, τη δραστηριοποίηση των υπηρεσιών και οργανισμών της Ε.Ε. (EASO, Frontex), τις συνθήκες υποδοχής και τις διαδικασίες ασύλου στα hotspots, τη διαδικασία επανεγκατάστασης από την Τουρκία στην Ε.Ε. κλπ.

Οι ελληνικές αρχές μεριμνούν για την ορθή εφαρμογή της Δήλωσης, διασφαλίζοντας την πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου και την εξατομικευμένη αξιολόγηση των αιτημάτων. Στις 22 Σεπτεμβρίου 2017 εκδόθηκαν οι αποφάσεις της Ολομέλειας του Συμβουλίου της Επικρατείας (υπ' αριθμ. 2347 και 2348/2017) επί αιτήσεων ακυρώσεως που είχαν υποβάλει δύο Σύροι υπήκοοι αιτούντες άσυλο, αμφισβητώντας μεταξύ άλλων, τις δευτεροβάθμιες αποφάσεις των Επιτροπών Προσφυγών που είχαν απορρίψει τα αιτήματά τους ως απαράδεκτα θεωρώντας την Τουρκία ασφαλή τρίτη χώρα γι' αυτούς. Το ΣτΕ απέρριψε κατά πλειοψηφία τις αιτήσεις, τονίζοντας μεταξύ άλλων ότι η Επιτροπή Προσφυγών ορθώς έκρινε ότι η Τουρκία συνιστά ασφαλή τρίτη χώρα για τους συγκεκριμένους αιτούντες, καθώς πληρούνται στο πρόσωπό τους σωρευτικά τα κριτήρια του άρθρου 56 παρ. 1 Ν. 4375/2016.

4. Σύσταση της Ευρ. Επιτροπής για την επανέναρξη των μεταφορών «Δουβλίνο»

Στις 8 Δεκεμβρίου 2016 υιοθετήθηκε σύσταση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την επανεκκίνηση των μεταφορών Δουβλίνου σταδιακά για αιτούντες άσυλο που

⁶ Βλ. αναλυτικά στο σχετικό site της Ευρ. Επιτροπής http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-16-3204_en.htm

διέρχονται τα ελληνικά σύνορα από 15 Μαρτίου 2017 και εντεύθεν⁷. Στα ως άνω πρόσωπα δεν εμπίπτουν οι ασυνόδευτοι ανήλικοι και οι ανήκοντες σε ευάλωτες ομάδες.

Στο πλαίσιο της ως άνω σύστασης καταγράφονται τα βήματα και τα μέτρα (νομοθετικά και άλλα) που έχουν ληφθεί έως σήμερα από την χώρα μας αναφορικά με την βελτίωση των υποδομών υποδοχής των προσφύγων και την πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου. Προς τούτο, σύμφωνα με την ως άνω σύσταση, η χώρα μας θα πρέπει να προβεί σε λήψη σειράς περαιτέρω μέτρων που αφορούν στις συνθήκες υποδοχής των αιτούντων, την πρόσβαση στην διαδικασία ασύλου (πρώτος και δεύτερος βαθμός) την παροχή δωρεάν νομικής συνδρομής, την μεταχείριση των ασυνόδευτων παιδιών.

Σημειώνεται ότι, παρά την *de facto* αναστολή των μεταφορών «Δουβλίνο» μετά την έκδοση των αποφάσεων *MSS/Βελγίου και Ελλάδας* του ΕυρΔΔΑ και *N.S./Secretary of State for the Home Department* του ΔΕΕ, τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να απευθύνουν αιτήματα ανάληψης ευθύνης προς την Ελλάδα. Υπάρχει πάντα το ενδεχόμενο οι αιτούντες να προσβάλουν την απόφαση περί επιστροφής τους στην Ελλάδα στα εθνικά δικαστήρια και, πιθανόν, να επιτύχουν την απαγόρευση μεταφοράς τους στην χώρα μας, με το σκεπτικό ότι εξακολουθούν να υφίστανται συστημικές ελλείψεις, ειδικά από τη στιγμή που η επιτήρηση της δέσμης αποφάσεων *MSS/Βελγίου και Ελλάδας, Rahimi/Ελλάδας* κλπ. δεν έχει ακόμη κλείσει στην Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Είναι σαφές ότι σε περίπτωση μαζικών μεταφορών, οι δομές φιλοξενίας και το σύστημα ασύλου θα επιβαρυνθούν σημαντικά.

5. Παγκόσμια Σύμφωνα για τη Μετανάστευση και τους Πρόσφυγες

Κατά την Σύνοδο Κορυφής των ΗΕ για την διαχείριση των μεταναστευτικών ροών (19.9.2016), υιοθετήθηκε Πολιτική Διακήρυξη (New York Declaration) και δύο Παραρτήματα αυτής. Το πρώτο Παράρτημα, υπό τον τίτλο “Comprehensive Refugee Response Framework”, προβλέπει την υιοθέτηση ενός Παγκοσμίου Συμφώνου για τους Πρόσφυγες, το 2018. Το δεύτερο Παράρτημα με τίτλο “Towards a Global Compact for safe, orderly and regular migration” προβλέπει τη σύγκληση διεθνούς Συνόδου για τη μετανάστευση, το 2018, στην Νέα Υόρκη και την συνακόλουθη υιοθέτηση από την ΓΣ/ΗΕ του προαναφερόμενου Παγκόσμιου Συμφώνου για τη νόμιμη μετανάστευση.

Κατά την συνάντηση στο Puerto Vallarta του Μεξικού, στις 4-6 Δεκεμβρίου 2017 (το Μεξικό μαζί με την Ελβετία έχουν αναλάβει ρόλο συντονιστή των συζητήσεων του ΠΣΜ), έγινε απολογισμός των διαβουλεύσεων που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι στιγμής σε διακρατικό επίπεδο (Μόνιμοι Αντιπρόσωποι) στη Γενεύη, Ν. Υόρκη και Βιέννη για το Παγκόσμιο Σύμφωνο. Έξι συνολικά θεματικές

---

⁷C(2016) 8525 final “Commission Recommendation of 8.12.2016 addressed to the Member States on the resumption of transfers to Greece under Regulation (EU) No. 604/2013”.

διαβουλεύσεις έλαβαν χώρα εντός του 2017 που αφορούν στα ανθρώπινα δικαιώματα, εργασία και εμβάσματα, υποδοχή, επανεισδοχή και επιστροφές, μετανάστευση και ανάπτυξη, ανθρωπογενείς και φυσικές καταστροφές και κλιματική αλλαγή, παράνομη μετανάστευση και εμπορεία ανθρώπων.

Αντίστοιχα, όσον αφορά στη διεξαγωγή των θεματικών συζητήσεων (Γενεύη) για την εκπόνηση του Σφαιρικού Συμφώνου για τους Πρόσφυγες, ήδη από τον Ιούλιο έως και τον Νοέμβριο του 2017, τα κράτη μέλη εκλήθησαν να υποβάλουν συγκεκριμένες προτάσεις ως προς το ποιες δράσεις στον τομέα της αντιμετώπισης των προσφυγικών ροών μεγάλης κλίμακας θα πρέπει να συμπεριληφθούν στο Παγκόσμιο Σύμφωνο για τους Πρόσφυγες.

Ήδη ως προς αυτό, η Ύπατη Αρμοστεία έχει τοποθετηθεί δια συγκεκριμένου “Οδικού Χάρτη”, επισημαίνοντας ότι θα αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο αλληλεγγύης και επιμερισμού της ευθύνης με χώρες που διαχειρίζονται προσφυγικές ροές, ώστε να μην υπάρχει εξάρτηση από την ανθρωπιστική βοήθεια. Θεωρεί ότι στόχος του θα πρέπει να είναι η διαχείριση του φαινομένου, ώστε οι χώρες που υποδέχονται, έστω και προσωρινά, τους πρόσφυγες να είναι σε θέση να παρέχουν σε αυτούς, πρόσβαση στην εκπαίδευση, σε υγειονομική περίθαλψη, στην αγορά εργασίας. Σύμφωνα με τον ανωτέρω Οδικό Χάρτη της UNHCR, τα κύρια θέματα που θα επιδιώξει το Σφαιρικό Σύμφωνο για τους Πρόσφυγες να διαχειρισθεί είναι τα εξής: α) να περιορίσει την πίεση από τις προσφυγικές ροές στις χώρες υποδοχής, β) να ενισχύσει την αυτάρκεια (resilience) των προσφύγων με την παροχή δυνατότητας να αποτελούν παραγωγικά μέλη της κοινωνίας υποδοχής, γ) να συμβάλει στην διευκόλυνση διαχείρισης του φαινομένου με την συνδρομή τρίτων χωρών (επανεγκαταστάσεις, οικογενειακές επανενώσεις), και με την βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στις χώρες καταγωγής. Για την επίτευξη αυτών των στόχων θα επιδιωχθεί προσέγγιση που να ενεργοποιεί το σύνολο της κοινωνίας, ήτοι πέρα από τους φορείς παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας, αναπτυξιακούς φορείς, την κοινωνία των πολιτών, τον ιδιωτικό τομέα.

VIII. ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΙΣΗΓΗΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ (Γ.ΕΘ.ΕΙΣ)

Το Γ.ΕΘ.ΕΙΣ είναι αρμόδιο για την εκπόνηση, το συντονισμό και την εφαρμογή εθνικής στρατηγικής για την αντιμετώπιση του φαινομένου στο επίπεδο της πρόληψης, της καταστολής και δίωξης των δραστών, αλλά και της προστασίας και αρωγής των θυμάτων. Εκπροσωπεί τη χώρα στο Δίκτυο Εθνικών Εισηγητών της Ε.Ε. και σε διεθνείς Οργανισμούς που δραστηριοποιούνται σε ζητήματα καταπολέμησης της Εμπορίας Ανθρώπων (ΟΑΣΕ/ΣτΕ/ΟΗΕ) και είναι υπεύθυνο για τη σύνταξη εθνικών εκθέσεων και ερωτηματολογίων προς τους ανωτέρω οργανισμούς, ενώ μεριμνά επίσης και για τη συλλογή στοιχείων για εκθέσεις τρίτων χωρών, όπως η ετήσια έκθεση “Trafficking in Persons (TIP) Report του State Department”. Το Γραφείο συμμετέχει, επίσης, ως συνεργαζόμενος εταίρος σε ευρωπαϊκά και συγχρηματοδοτούμενα έργα που προάγουν την αποστολή του στην πρόληψη και καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων.

Συνεργασίες

- Τον Απρίλιο του 2017, η Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, σε συνεργασία με το Γ.ΕΘ.ΕΙΣ., συνέστησε Ομάδα Διοίκησης Έργου με μέλη νομικούς, ακαδημαϊκούς, Αστυνομία, ΜΚΟ, με στόχο τη μελέτη του ισχύοντος νομικού πλαισίου για την πορνεία και την εξέταση καλών πρακτικών στην αντιμετώπισή της (Σουηδικό μοντέλο, ποινικοποίηση του πελάτη) με σκοπό την υποβολή προτάσεων εφαρμογής τους στην Ελλάδα. Στις συνεδριάσεις που ακολούθησαν, το ΓΕΘΕΙΣ παρουσίασε στην ΟΔΕ τις προτάσεις του σχετικά.

- Τον Οκτώβριο 2017, το ΓΕΘΕΙΣ υπέγραψε μνημόνιο συνεργασίας με το SiracusaInternationalInstituteforCriminalJusticeandHumanRights.

- Τον Μάιο 2017, υπεγράφη Προγραμματική σύμβαση ανάμεσα στο Υπ. Εξωτερικών-ΓΕΘΕΙΣ και το Υπ. Εργασίας- ΕΚΚΑ για την υλοποίηση της Δράσης με τίτλο «Δράσεις Εθνικού Εισηγητή για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων» (Ευρωπαϊκό Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας, 2014 - 2020/Τομέας Αστυνομικής Συνεργασίας, Ειδικός Στόχος «Πρόληψη και Καταπολέμηση της Εγκληματικότητας»). Στο πλαίσιο της ανωτέρω Δράσης εντάσσεται το Έργο «Εθνικός Συντονιστικός Μηχανισμός για την Προστασία των Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων». Το μνημόνιο συνεργασίας έχει ως αντικείμενο το πλαίσιο συνεργασίας των συμβαλλομένων μερών, με στόχο την έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίηση και λειτουργία του Έργου.

- Στο πλαίσιο της προσπάθειας ενίσχυσης και διεύρυνσης του δικτύου φορέων που συνεργάζονται με τον ΕΜΑ, το ΓΕΘΕΙΣ ξεκίνησε επαφές με Διοικήσεις ΥΠΕ, ΣΕΠΕ, Τοπική Αυτοδιοίκηση και Μ.Κ.Ο, εξασφαλίζοντας τη συμμετοχή τους στον Εθνικό Μηχανισμό Αναφοράς για την αναγνώριση και παραπομπή Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων.

Συμμετοχή Γ.ΕΘ.ΕΙΣ. σε συνεδριάσεις Βουλής, Διεθνή συνέδρια και ημερίδες.

- Παρακολούθηση και παρουσίαση ενημερωτικών εισηγήσεων επί θεμάτων Εμπορίας Ανθρώπων, από τον Εθνικό Εισηγητή και τους συνεργάτες του, στις 5 συνεδριάσεις της Υποεπιτροπής της Βουλής για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.

- Συμμετοχή Εθνικού Εισηγητή στο Διεθνές Φόρουμ του Οικουμενικού Πατριαρχείου και της Εκκλησίας της Αγγλίας, με θέμα την Αντιμετώπιση της Σύγχρονης Δουλείας («SinsbeforeourEyes: A ForumonModernSlavery», Κων/πολη, 7 Φεβρουαρίου 2017).

- Συμμετοχή του Εθνικού Εισηγητή, ως ομιλητή, σε Συνέδριο με τίτλο «Η συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την Καταπολέμηση της Εμπορίας

Ανθρώπων» (ThePublic-PrivatePartnershipintheFightAgainstHumanTrafficking), που διοργάνωσε το Γραφείο της Ειδικής Εκπροσώπου ΟΑΣΕ (Μόσχα, Ιούλιος 2017).

- Συμμετοχή του Εθνικού Εισηγητή, ως ομιλητή σε ημερίδα του JohnsHopkinsSchoolofAdvancedInternationalStudies, με θέμα 'AddressingModernDaySlavery: Thehumansecurityperspective', Μπολόνια.

- Συμμετοχή της Εμπειρογνώμονα κας Μαρίας Βερβερίδου, στις εργασίες της τακτικής Συνάντησης του Ευρωπαϊκού Δικτύου Εθνικών Εισηγητών/Συντονιστών Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων (Βρυξέλλες, Ιούνιος 2017).

- Συμμετοχή της επιστημονικής συμβούλου ΓΕΘΕΙΣ καςΚορίνας Χατζηνικολάου στις εργασίες της τακτικής Συνάντησης του Ευρωπαϊκού Δικτύου Εθνικών Εισηγητών/Συντονιστών καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων (Βρυξέλλες, Δεκέμβριος 2017).

- Συμμετοχή Εθνικού Εισηγητή, ως keynotespeaker, στη Μεσογειακή Διάσκεψη του Ο.Α.Σ.Ε, που διοργανώθηκε από την Ιταλική Προεδρία με θέμα: «Μεγάλες μεταναστευτικές και προσφυγικές ροές στη Μεσόγειο. Προκλήσεις και ευκαιρίες». (Παλέρμο, Οκτώβριος 2017).

- Συμμετοχή Εθνικού Εισηγητή, ως ομιλητή, στην ημερίδα που διοργανώθηκε από την Ελληνική Αστυνομία και τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών, με θέμα τον εντοπισμό θυμάτων εμπορίας ανθρώπων και στόχο την ευαισθητοποίηση της αεροδρομικής κοινότητας στην καταπολέμηση Εμπορίας Ανθρώπων. Η ημερίδα εστίασε στην αναγνώριση ενδείξεων δυνητικών θυμάτων και την μεταβίβαση πληροφοριών στις αστυνομικές αρχές (Μάιος 2017).

- Συμμετοχή επιστημονικής συμβούλου ΓΕΘΕΙΣ καςΚορίνας Χατζηνικολάου σε συνάντηση ODHIR/OSCE με θέμα την αναθεώρηση του εγχειριδίου του ΟΑΣΕ για τους εθνικούς μηχανισμούς αναφοράς (Βαρσοβία, Δεκέμβριος 2017).

- Συμμετοχή επιστημονικής συμβούλου ΓΕΘΕΙΣ καςΚορίνας Χατζηνικολάου σε συνέδριο της ΜΚΟ Symbiosis σε συνεργασία με Νορβηγική Πρεσβεία στην Κύπρο με θέμα 'GendermigrationandtraffickinginEurope', Σεπτέμβριος 2017.

- Συμμετοχή ΓΕΘΕΙΣ σε Επιτροπές Εργασίας του Κέντρου Συντονισμού για θέματα μεταναστών και προσφύγων του Δήμου Αθηναίων.

Συνδιοργάνωση ημερίδων / εκπαιδευτικών σεμιναρίων

-Το Γραφείο, σε συνεργασία με την πολιτιστική πλατφόρμα «elculture»,

συνδιοργάνωσε, για τρίτη συνεχή χρονιά, το πολυθεματικό Φεστιβάλ «BreaktheChain», (1-2.12.2017), με στόχο την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα Εμπορίας Ανθρώπων και ειδικότερα, το 2017, την εμπορία ανθρώπων για εργασιακή εκμετάλλευση. Το Φεστιβάλ, προϊόν ευρείας συνεργασίας φορέων με τον συντονισμό του Γ.ΕΘ.ΕΙΣ., αποτελεί ένα παράδειγμα καλής πρακτικής στη συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού/πολιτιστικού τομέα για την πρόληψη του φαινομένου. Στο πλαίσιο αυτό επισημαίνονται συνεντεύξεις και συμμετοχή σε τηλεοπτικές συζητήσεις, του Εθνικού Εισηγητή με στόχο την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση του κοινού για το φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων στην Ελλάδα και τις προσπάθειες καταπολέμησής του.

- Συνεργασία με την Βρετανική Πρεσβεία στην Αθήνα για την πραγματοποίηση διημερίδας για την καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, με τη συμμετοχή συναρμόδιων φορέων της Ελλάδας και του Ην. Βασιλείου, σε εξειδικευμένα πεδία της πρόληψης, της προστασίας των θυμάτων και της δίωξης του εγκλήματος της Εμπορίας Ανθρώπων (Νοέμβριος 2017).

- Συνδιοργάνωση σεμιναρίου με τίτλο “Working together Against Trafficking in Human Beings με το Global Center for women and justice, Vanguard University και τις MKO Bridges και Salvation Army (Ιούνιος 2017)

- Συνδιοργάνωση με UNODC δύο εξειδικευμένων επιμορφωτικών σεμιναρίων επί θεμάτων Εμπορίας Ανθρώπων για την Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, διάρκειας δύο ημερών έκαστο, στην Αθήνα και στη Θεσσαλονίκη. Τα σεμινάρια παρακολούθησαν επιχειρησιακά στελέχη και επαγγελματίες πρώτης γραμμής, και συναρμόδιοι κρατικοί φορείς που συμμετέχουν στον Ε.Μ.Α. (στελέχη ΕΛ.ΑΣ., δικαστικοί λειτουργοί, επιθεωρητές εργασίας, στελέχη Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης).

- Συνδιοργάνωση, με το ΕΚΚΑ, το followupmeeting του 34ου EU Regional Task Force Meeting, για συζήτηση περί εντοπισμού θυμάτων εμπορίας στα hotspots, συμπερίληψης ενημέρωσης για εμπορία ανθρώπων στα εκπαιδευτικά προγράμματα που υλοποιούν EU Agencies για αξιωματούχους στα Hotspots κ.ά. (Οκτώβριος 2017).

Συνεισφορές Γ.ΕΘ.ΕΙΣ. σε ερωτηματολόγια, ακαδημαϊκές έρευνες, γνωμοδοτήσεις.

- Το Γραφείο, ως Εθνική Συντονιστική Αρχή, συνέταξε και προώθησε απαντήσεις που αφορούν στην ελληνική anti-trafficking νομοθεσία, πολιτική και πρακτική σε μια

σειρά ερωτηματολογίων που απέστειλαν φορείς, όπως Διεθνές Γραφείο Εργασίας, ΟΗΕ κτλ.

- Συνέταξε/εισηγήσεις για: Steering Committee for Human Rights (CDDH), UNODC Global Report on Trafficking in Persons 2018, CAT, EMN Bulletin κ.α.

- Συνέταξε την 2η Εθνική Έκθεση (Progress Report) για τις εξελίξεις στον τομέα καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων στην Ελλάδα κατά τη διετία 2015-2016, η οποία απεστάλη στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή

- Συνέβαλε στη διαμόρφωση του τελικού κειμένου της Έκθεσης GRETA, με την υποβολή σχολίων και προσθηκών, που συγκέντρωσε από συναρμόδιους φορείς, στο αρχικό σχέδιο της Έκθεσης